

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan eräiden taloudelliset merkitykseltään pienehköjen valtionosuuksien ja -avustusten yhdistämistä ja muuttamista osittain asukaslukuun perustuviksi sekä tähän liittyen nykyisen kuntien yleisen rahoitusavustusjärjestelmän muuttamista pysyväiseksi. Yleisinä rahoitusavustuksina myönnettäisiin verotulojen täydennystä ja harkinnanvaraista avustusta. Esitys ei koske keskeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon eikä sivistystoimen valtionosuuksia ja -avustuksia eikä myöskään perustamiskustannusten valtionapuja.

Esityksessä ehdotetaan koottavaksi yhteen yleiseksi valtionosuudeksi viisitoista nyt eri lainsäädännön perusteella myönnettävää valtionosuutta, -avustusta tai korvausta. Yleistä valtionosuutta myönnettäisiin kunnalle kiinteä kantokykyluokituksen mukaan porrastettu markkamäärä asukasta kohti. Valtionosuutta korotettaisiin kunnan kaksikielisuuden ja asukasluvun alenemisen perusteella. Valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää tarkistettaisiin vuosittain kuntien tämän valtionosuuden piiriin sisällytettyjen toimintojen ja kuntien yleisten palkkausmenojen sekä yleisen hintatason muutosta vastaavasti.

Verotulojen täydennystä myönnettäisiin nykyiseen tapaan kunnalle, jonka veroäyrimäärä asukasta kohti on huomattavasti alhaisempi kuin kaikkien kuntien keskiarvo.

Harkinnanvarainen avustus täydentäisi muuta valtionapujärjestelmää. Sitä myönnettäisiin

kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten taloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn valtion tuen tarpeessa.

Yleisen valtionosuuden piiriin kuuluvista toiminnoista taloudellisesti merkittävimpiä olisivat palo- ja pelastustoimi sekä yleinen oikeusaputoiminta ja katumaksulain mukaiset toiminnot. Valtionosuudet seutukaavoitukseen myönnettäisiin suoraan kunnille.

Tehtäväsidonnaisista ja kustannusperusteisista valtionosuuksista luopuminen vahvistaisi osaltaan kunnallista itsehallintoa ja lisäisi kuntien omaa päätäntävaltaa ja kustannusvastuuta palvelujen järjestämisessä. Valtion viranomaisen ei olisi enää jälkikäteen tarpeen valvoa yksityiskohtaisesti toiminnan järjestämisen kustannuksia. Tämä tehostaisi hallintoa ja yksinkertaistaisi valtionapujen myöntämismenettelyä sekä poistaisi kokonaan kuntakohtaisen tilitysmenettelyn ja yksityiskohtaisen kustannusvalvonnan.

Tarkoituksena on myös, että tulevaisuudessa mahdollisesti tarvittavat uudet valtionosuudet liitetään kuntien yleisiin valtionosuuksiin eikä enää luotaisi uusia erillisiä järjestelmiä.

Esitys liittyy valtion vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen.

Uusi järjestelmä on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1989 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	21
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	3. Voimaantulo	21
1.1. Tavoitteet	3	LAKITEKSTIT	21
1.2. Keinot	3	1. Laki kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista	21
1.2.1. Ehdotetun järjestelmän rakenne	3	2. Laki yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta	24
1.2.2. Yleisen valtionosuuden ja verotulojen täydennyksen sekä harkinnanvaraisen avustuksen määrätymisperusteet	4	3. Laki kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta	25
1.2.3. Järjestelyn piiriin tulevat erilliset valtionavut	5	4. Laki maatalouslautakunnista	25
1.2.4. Yleisen valtionosuuden ja rahoitusavustusten määrän tarkistaminen ..	6	5. Laki maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain muuttamisesta ..	26
1.2.5. Valtionosuuksien ja -avustusten hakeminen ja suorittaminen	7	6. Laki kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain muuttamisesta	27
1.2.6. Valvonta ja ohjaus	7	7. Laki kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetun lain muuttamisesta	27
1.2.7. Neuvottelujärjestelmä	8	8. Laki valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa	28
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	8	9. Laki rakennuslain muuttamisesta	28
2.1. Nykyinen tilanne	8	10. Laki asumistukilain muuttamisesta	29
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	8	11. Laki maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta	29
3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	9	12. Laki pienyrittäjien vuosilomarahasta annetun lain muuttamisesta	30
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	9	LIITE	31
4.1. Valtiontaloudelliset vaikutukset	9	Rinnakkaistekstit	
4.2. Kunnallistaloudelliset vaikutukset	10	2. Laki yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta	31
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11	3. Laki kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista	34
1. Lakiehdotusten perustelut	11	5. Laki maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain muuttamisesta ..	36
1.1. Laki kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista	11	6. Laki kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain muuttamisesta	37
1.2. Laki yleisestä oikeusaputoiminnasta	13	7. Laki kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetun lain muuttamisesta	39
1.3. Laki kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista	14	9. Laki rakennuslain muuttamisesta	40
1.4. Laki maatalouslautakunnista	14	10. Laki asumistukilain muuttamisesta	43
1.5. Laki maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta	15	11. Laki maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta	44
1.6. Laki kunnalle suoritettavasta katumaksusta	15	12. Laki pienyrittäjien vuosilomarahasta annetun lain muuttamisesta	46
1.7. Laki kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa	16		
1.8. Laki valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa	17		
1.9. Rakennuslaki	18		
1.10. Asumistukilaki	19		
1.11. Laki maatalousyrittäjän lomituspalveluista	19		
1.12. Laki pienyrittäjän vuosilomarahasta	20		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Kuntien valtionosuus- ja -avustustajärjestelmän uudistamisen keskeisinä tavoitteina on pidetty eri valtionosuuksien ja -avustusten perusteiden yhtenäistämistä ja yksinkertaistamista sekä eri valtionosuuksien kokoamista yhteen suuremmiksi kokonaisuuksiksi sekä kunnallisen itsehallinnon vahvistamista ja kuntien kustannusvastuun lisäämistä.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuus- ja -avustustajärjestelmä on edelleen monimutkainen ja hallinnollisesti työläs. Valtionosuuden perusteet poikkeavat tarpeettomasti toisistaan. On myös suuri joukko taloudelliselta merkitykseltään pienehköjä valtionosuuksia ja -avustuksia, joiden myöntäminen ja valvominen ei ole hallinnollisesti oikeassa suhteessa valtion tuen taloudelliseen merkitykseen kokonaisuutena eikä valtion niiden kautta suorittamaan hallinnon ohjaukseen.

Nykyinen valtionosuus- ja -avustustajärjestelmä ei korosta riittävästi kuntien itsehallintoa ja omavastuuta. Suurin osa valtionosuuksista ja -avustuksista on erityislain nojalla sidottu vain määrättyyn tehtävään. Tehtävän hoidosta on laeissa ja niiden perusteella annetuissa alemmanasteisissa säännöksissä määrätty yksityiskohtaisesti. Näin rajoittuvat kuntien mahdollisuudet vaihtoehtojen toimintatapojen valintaan ja toiminnan järjestämiseen paikallisiin oloihin ja tarpeisiin parhaiten soveltuvin.

Valtionosuuksien ja -avustusten tehtäväsidonnaisuus ja kustannusperusteisuus johtaa myös yksityiskohtaiseen kuntien toiminnan ja talouden ohjaukseen ja valvontaan. Valtion valvonnan tarkoituksena on seurata, että yhteiskunnallisten palvelujen tavoitteet saavutetaan ja varmistua siitä, että eri tarkoituksiin myönnetty valtion tuki on käytetty kyseiseen tehtävään, ja että kustannukset, joihin valtion tukea suoritetaan, ovat tarpeellisia. Tästä johtuen valtionosuusjärjestelmä on hallinnollisesti

raskas. Esityksen tarkoituksena on valtionapujärjestelmää yksinkertaistamalla ja yhtenäistämällä vähentää edellä lueteltuja epäkohtia ja keventää valtion ja kuntien välistä ohjaus- ja valvontasuhdetta.

Ehdotuksessa on tavoitteena sekä valtion tuen perusteiden että menettelytapojen parantaminen siten, että ehdottu järjestelmä

- lisää kuntien toimivaltaa ja poistaa valtion viranomaisten tarpeetonta ohjausta

- tasoittaa kuntien taloudellisessa asemassa olevia eroja

- kannustaa riittävästi kustannustietoiseen toimintaan

- on yksinkertainen ja selkeä

- toimii viivyttyksettä ja joustavasti

- painottaa toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta

- perustuu mahdollisimman pieneen asiakirjatuotantoon ja hallinnolliseen työhön, sekä
- on vaikutuksiltaan hallittava ja ennakoitava.

Tavoitteista keskeisimmät ovat kuntien toimivallan lisääminen, toiminnan taloudellisuus ja tuloksellisuus sekä kuntien taloudellisen aseman erojen tasoittaminen.

1.2. Keinot

1.2.1. Ehdotetun järjestelmän rakenne

Järjestelmä sisältää kolme tukimuotoa:

- 1) kaikkia kuntia koskevan yleisen valtionosuuden,

- 2) kunnille, joissa verotulopohja on olennaisesti keskimääräistä alhaisempi, verotulojen täydennyksen, sekä

- 3) poikkeuksellisiin tai tilapäisiin taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille kunnille harkinnanvaraisen avustuksen.

Eri tukimuotojen voidaan arvioida jakautuvan siten, että yleisen valtionosuuden osuus olisi noin 60 prosenttia, verotulojen täydennyksen 35 ja harkinnanvaraisen avustuksen 5 prosenttia.

Yleinen valtionosuus ehdotetaan myönnettäväksi suoraan asianomaisille kunnille myös siltä osin, kuin toiminta tapahtuu tällä hetkellä kuntainliittomuodossa tai yhteistoiminnassa muutoin. Tämä järjestely tulisi koskemaan tällä hetkellä ennen kaikkea seutukaavoituksen valtionosuutta.

Palo- ja pelastustoimen suurehkojen hankintojen valtionapujen, jotka tällä hetkellä luokitellaan muun muassa kuntien valtionosuusveltyksissä käyttökustannuksiin, vaikka ne ovat rinnastettavissa investointimenoihin, sisällyttäminen uuteen järjestelmään saattaisi vaarantaa vastaisuudessa suuremmat kalustoinvestoinnit erityisesti taloudelliselta pohjaltaan heikoissa kunnissa. Tästä syystä kalustohankintoja varten palo- ja pelastustoimeen jäisi edelleen kustannusperusteinen valtionosuusjärjestelmä, mutta muutoin valtionosuus palo- ja pelastustoimeen myönnettäisiin osana yleistä valtionosuutta.

1.2.2. Yleisen valtionosuuden ja verotulojen täydennyksen sekä harkinnanvaraisen avustuksen määräytymisperusteet

Esitys merkitsisi siirtymistä laskennallisiin valtionosuuksiin nykyisin kustannusperusteisten valtionosuuksien sijasta. Yleinen valtionosuus ehdotetaan myönnettäväksi pääasiallisesti kunnan asukasluvun perusteella. Kuntien väliset taloudelliset erot huomioon ottaen sen porrastaminen kantokykyluokituksen perusteella on kuitenkin perusteltua.

Kantokykyluokittaisen porrastamisen perusteena on tarkoituksenmukaista pitää sitä, että kantokykyluokittain valtionosuuksien muutokset olisivat mahdollisimman pieniä kun otetaan huomioon myös verotulojen täydennykset. Samalla paranee valtionosuuden kuntakohtainen kohdentuminen.

Kunnan kaksikielisyydellä on todettu olevan kuntien menoja korottava vaikutus. Tämän vuoksi ehdotetaan kantokykyluokituksen mukaan määräytyvää asukasta kohti laskettavaa valtionosuutta korotettavaksi kaksikielisissä kunnissa 10 prosentilla. Kaksikielisiin kuntiin ovat verrattavissa myös ne kunnat, joissa on saamenkielistä väestöä ja joissa kunnallisia palveluja annetaan heidän omalla äidinkielellään. Näin on meneteltävä hallintomenettelylain perusteella. Nyt kysymyksessä olevista tehtävistä tällaisia ovat muun muassa oikeus-

aputoiminta ja rakennustarkastus. Tämän vuoksi myös näille kunnille yleinen valtionosuus on perusteltua myöntää korotettuna. Näitä kuntia ovat Utsjoki, Enontekiö ja Inari.

Kunnissa, joissa asukasluvun aleneminen on suuri, merkitsisi ehdotettu asukasluvuun perustuva järjestelmä valtionosuuden alenemista väkiluvun laskiessa. Koska kuntien kustannukset eivät tällaisessa tilanteessa kuitenkaan alene vastaavassa suhteessa, ehdotetaan tämä otettavaksi huomioon siten, että kunnalle, jossa väestö vähenee, yleinen valtionosuus myönnettään vastaavasti korotettuna.

Yleisen valtionosuuden määräytymisperusteet merkitsevät kuntien palvelutuotannon kannalta sitä, että tavalla, jolla kunta tuottaa kyseisen palvelun, ei ole vaikutusta kunnan saamaan valtionosuuden määrään. Mikäli kunta siis tuottaisi palvelunsa tehokkaasti keskimääräistä alhaisemmin kustannuksin, saisi se itse hyödyn näin syntyvästä säästöstä.

Kuntien taloudellisen aseman erojen tasoittamiseksi ehdotetaan nykyiseen tapaan verotulojen täydennystä myönnettäväksi kunnalle, jonka veroäyrimäärä asukasta kohti on olennaisesti kuntien keskimääräistä alhaisempi. Verotulojen täydennystä myönnettäisiin kunnalle, jonka veroäyrimäärä asukasta kohti on pienempi kuin kuntaan sovellettava tasoitusraja. Korkein tasoitusraja olisi 80 prosenttia ja alin kuten nykyisinkin 70 prosenttia kaikkien kuntien asukasta kohti lasketun veroäyrimäärän keskiarvosta. Kuntakohtaiset tasoitusrajat määräytyisivät kunnan asukastiheyden perusteella. Ylintä tasoitusrajaa on tarkoitus korottaa ja se merkitsisi kuntien välisten taloudellisten erojen tasoittamista verotulojen täydennyksellä nykyistä tehokkaammin.

Kun siirrytään pois kustannusperusteisesta valtionosuusjärjestelmästä, on kunnille erityisen tärkeää, että tietty tulopohja suhteessa keskimääräisiin verotuloihin varmistetaan. Erityisen tärkeää tämä on äyrimäärältään alhaisissa kunnissa. Tämän vuoksi ehdotetaan verotulotäydennysjärjestelmä vakinaistettavaksi ja kaikkien tasoitusrajojen säätämistä laissa.

Harkinnanvarainen avustus täydentäisi muuta valtionosuusjärjestelmää. Sitä myönnettäisiin ensisijassa poikkeuksellisista tai tilapäisistä syistä aiheutuvien kunnallistaloudellisten vaikeuksien lieventämiseen. Myöntämiseen sovellettaisiin nykyisiä yleisten rahoitusavustusten harkinnanvaraisen osan jakoperusteita pitäen myöntämisperusteena ennen kaikkea kunnan

rahoitusasemaa ja taloudellista liikkumavaraa sekä kunnallistalouteen äkillisesti vaikuttavia seikkoja, joihin kunta ei ole voinut varautua. Kaksikielisyyttä ja asukasluvun muutosta ei enää kuitenkaan pidettäisi perusteena, koska ne otetaan huomioon laskennallisesti yleisen valtionosuuden yhteydessä. Avustuksia ei myönnettäisi enää hankekohtaisina.

Vaikka tämä valtionosuusjärjestelmän uudistus onkin kokonaisuutena ottaen kuntien talouden kannalta vähäinen, voi joissakin tapauksissa kunnittain tapahtua valtionosuuksien määrässä sellaisia siirtymiä, että niistä aiheutuu paineita veroäyrin hinnan korottamiseen. Näiden lieventämiseksi on tarkoitus harkinnanvaraisen avustuksen jaossa pitää silmällä 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien kunnantaloudelle aiheuttamaa rasitusta ja ottaa se huomioon avustuksen määrässä. Lisäksi on tarkoitus erityisenä siirtymäjärjestelynä kolmen vuoden aikana valtion tulo- ja menoarviossa harkinnanvaraisen avustuksen momentti-perusteluissa osoittaa ne periaatteet, joiden mukaan siirtymävaikutukset otetaan huomioon jaettaessa harkinnanvaraista avustusta.

1.2.3. Järjestelyn piiriin tulevat erilliset valtionavut

Yleisillä rahoitusavustuksilla katettaisiin seuraavat valtionosuudet ja -avustukset, jotka nykyisinkin myönnetään osana kuntien yleisiä rahoitusavustuksia ja joita koskevia säännöksiä ei ole sovellettu kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain voimassaoloaikana:

1. Ylimääräinen harkinnanvarainen valtionavustus yleiseen oikeusaputoimintaan (yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain (88/73) 22 §:n 2 mom.)

2. Harkinnanvarainen valtionavustus kaupungille yleiskaavan laatimista ja yleiseen tarkoitukseen käytettävien alueiden lunastamisesta aiheutuviin kustannuksiin (rakennuslain (370/58) 32 a §)

3. Harkinnanvarainen valtionavustus kaupungille asemakaavan laatimisesta ja alueiden lunastamisesta tai muusta hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin (rakennuslain 69 §)

4. Harkinnanvarainen valtionavustus maalaiskunnalle rakennuskaavan laatimisesta ja maastoon merkitsemisestä sekä alueiden lunastamisesta ja muusta hankkimisesta aiheutuneisiin

siin kustannuksiin (rakennuslain 115 §:n 3 mom.)

5. Tulo- ja menoarvion rajoissa erityisistä syistä myönnettävä harkinnanvarainen valtionavustus palo- ja pelastustoimeen (kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (560/75) 4 §)

Yleiseen valtionosuuteen sisällytettäisiin seuraavat nykyisin erikseen suoritettavat valtionosuudet ja -avustukset sekä korvaukset:

6. Valtionavustus yleisestä oikeusaputoiminnasta aiheutuviin todellisiin oikeusministeriön tarpeelliseksi harkitsemiin käyttömenoihin (yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain 22 §:n 1, 3 ja 4 mom.)

7. Valtionosuus aluehälytyskeskusten käyttökustannuksiin (kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 1 §)

8. Valtionosuus kunnan palo- ja pelastustoitimesta aiheutuviin käyttökustannuksiin (kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 3 §)

9. Valtionosuus maataloussihteerin palkkaukseen ja maatalouslautakunnan menoihin (maatalouslautakunnasta annetun lain (87/71) 9 §)

10. Korvaukset maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta kunnalle aiheutuvista menoista (maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain (88/71) 7 §)

11. Valtionosuus katujen kunnossapitokustannuksiin (kunnalle suoritettavasta katumak-
susta annetun lain (670/78) 13 §)

12. Valtionosuus kuluttajaneuvonnasta aiheutuviin perustamis- ja käyttökustannuksiin kunnille (kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetun lain (39/78) 9 §)

13. Valtionosuus ja -avustus kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen (valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain (159/75) 3 §)

14. Valtionosuus maalaiskunnalle rakennustarkastajien palkkauksesta sekä matkakustannuksista ja päivärahoista aiheutuneisiin menoihin (rakennuslain 137 §)

15. Valtionosuus rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin (rakennuslain 115 §:n 1 ja 2 mom.)

16. Valtionosuus seutukaavaliiton kustannuksiin (rakennuslain 24 §:n 1 mom.)

17. Korvaukset kunnille asumistukea koskevien asioiden hoitamisesta (asumistukilain (408/75) 17 §)

18. Avustukset kunnille energianeuvojien palkkaamiseen (perustuu valtion tulo- ja menoarvioon)

19. Valtionosuus kunnille maatalousyrittäjien lomituspalvelujen ja pienyrittäjien vuosilomarahajärjestelmän hallintomenoihin ja muihin hallinnosta aiheutuviin käyttökustannuksiin (maatalousyrittäjien lomituspalveluista annetun lain (2/85) 24 § ja pienyrittäjien vuosilomarahasta annetun lain (408/77) 12 §).

Esitys ei koske keskeisiä sosiaali- ja terveydenhuollon eikä sivistystoimen valtionosuuksia ja -avustuksia eikä myöskään perustamiskustannusten valtionosuuksia ja -avustuksia. Ne jäisivät edelleen nykyiselleen, mutta tarkoituksena on, että näiden hallinnonalojen käyttöalouden valtionapujärjestelmien kokeilu muodostaisi osan vapaakuntakokeilua.

Sellaiset järjestelyt, joissa kunta toimii ainoastaan valtion varojen välittäjänä, jäisivät nyt ehdotetun järjestelyn ulkopuolelle.

1.2.4. Yleisen valtionosuuden ja rahoitusavustusten määrän tarkistaminen

Kun yleinen valtionosuus olisi asukasta kohti määrättävä kiinteä markkamäärä, joka porrastettaisiin kunnan kantokykyluokan mukaan ja jota korotettaisiin kunnan kaksikielisuuden ja asukasluvun alenemisen perusteella, hinta- ja ansiotason sekä tehtävien määrän muutokset eivät siten kuin nykyisin, automaattisesti vaikuttaisi valtionosuuden määrään. Tämän vuoksi tarvittavat tarkistukset on tehtävä erikseen sekä sisällytettävä siinä noudatettavat menettelytapa- ja menetelmät säännökset lakiin.

Yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä vahvistettaisiin etukäteen ennen varainhoitovuotta ja vahvistettu markkamäärä tarkistettaisiin varainhoitovuoden jälkeen vastaamaan todettua kehitystä. Valtioneuvosto vahvistaisi vuosittain arvioihin perustuen yleisen valtionosuuden määrän kullekin varainhoitovuodelle. Edelliseksi vuodeksi vahvistettua markkamäärää muutettaisiin sen mukaan kuin yleisen valtionosuuden piiriin sisällytettyjen tehtävien valtion tulo- ja menoarvioesityksessä määrättyjen toiminnan perusteiden muutosten

arvioidaan tulevana varainhoitovuonna lisäävän tai vähentävän kustannuksia kunnissa.

Hinta- ja ansiotasotarkistus perustuisi kuntien yleisten palkkausmenojen ja yleisen hintatason muutokseen. Tarkistuksessa käytettäisiin osittain tilastokeskuksen vuosittain säännömukaisesti tuottamia indeksejä, osittain kuntien palkkoihin liittyvien kustannuserien kuten eläke-, ynnä muiden vastaavien kustannusten muutosta. Tarkistuksessa kustannuseriä painotettaisiin siten, että ne kuvastaisivat yleisesti kuntien käyttömenojen rakennetta. Tämä merkitsisi sitä, että palkkausmenoilla olisi paino 2/3 ja yleisellä hintatasolla 1/3.

Se, millä markkamäärällä yleistä valtionosuutta on uusien tai poistuvien tehtävien johdosta korotettava tai alennettava, selvitetään asianomaisten lakiesitysten ja muiden säännösten valmistelussa. Uuden lain tai lainmuutoksen valmistelussa selvitetään esityksen taloudelliset vaikutukset sekä valtion- että kunnallistalouden kannalta. Ehdotetussa järjestelmässä valmisteltaisiin vastaavalla tavalla ennakoon myös kuntia sitovien uusien hallinnollisten määräysten kustannusvaikutukset.

Samoin kuin etukäteen tapahtuvassa vahvistuksessa jälkikäteen toimitettava yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän tarkistaminen perustuisi toiminnassa tapahtuneiden määrällisten muutosten toteamiseen ja toisaalta tapahtuneeseen kuntien palkkausmenojen ja yleiseen hintatason muutokseen. Tämä tehtäisiin kokonaisuutena koskien kaikkia kuntia. Kuntakohtaisia selvityksiä ei tarvittaisi.

Jälkikäteistarkistuksessa seurataan, onko valtionosuuden piirissä olevien toimintojen menokehitys määrällisesti vastannut sitä, joksi se etukäteen arvioitiin. Mikäli kustannukset ovat olleet korkeammat, selvitetään, johtuuko ylitys valtion viranomaisen toimenpiteistä vai kuntien omista toimenpiteistä. Edellisessä tapauksessa keskimääräistä markkamäärää tarkistetaan vastaavasti. Samoin tarkistetaan, onko arvio palkkausmenojen ja yleisen hintatason osalta poikennut etukäteisvahvistamisen yhteydessä tehdyistä arvioista. Vastaava muutos tehdään valtionosuuden keskimääräiseen markkamäärään.

Vahvistamisvuotta edellisen vuoden valtionosuuden tarkistaminen tehdään mahdollisuuksien mukaan ennen seuraavan vuoden valtionosuuden vahvistamista. Tämä merkitsisi sitä, että vahvistettaessa valtionosuutta olisi käytävissä lopullinen tieto vahvistamisvuoden val-

tionosuuden perusteena olevasta määrästä. Tällöin arviointiperuste voitaisiin saada ajan tasalle.

Järjestelyn piiriin tulevista tehtävistä oikeus-aputoiminnan, kuluttajaneuvonnan sekä elinkeinoasiamiesten toiminnan piirissä eivät ole kaikki kunnat. Tarkoituksena on, että kunnat voimaantulovaiheessa edelleen toteuttaisivat palvelutuotantoa siinä laajuudessa kuin aikaisemminkin ja kun toiminta laajenee se otetaan huomioon keskimääräistä valtionosuutta vahvistettaessa toiminnan määrällisenä muutoksena.

Yleisen valtionosuuden määrä vahvistetaan ensimmäiselle lain soveltamisvuodelle laissa. Jälkikäteen sitä tarkistettaisiin ainoastaan palkkausmenojen ja yleisen hintatason muutosta vastaavaksi. Tämä olisi tarpeen senkin vuoksi, että yleisen valtionosuuden, verotulojen täydennyksen ja harkinnanvaraisen avustuksen keskinäiset suuruussuhteet määräytyvät pitkälti koelaskelmien perusteella, joissa tavoitteena on ollut pitää järjestelmän piiriin luettavien valtionosuuksien, -avustusten ja korvausten kokonaismäärä kuntakohtaisesti yhtä suurena kuin niiden sijaan tulevien yleisen valtionosuuden ja verotulojen täydennyksen määrä.

Verotulojen täydennyksen määrä vuosittain perustuu kuntien veroäyrimäärien muutokseen, mikäli kuntakohtaiset tasoitusrajat vuosittain pidetään ennallaan.

Harkinnanvaraisen avustuksen tarpeeseen vaikuttavat enimmiltään vaikeasti ennakoitavat kunnittaiset tekijät. Avustuksen vuosittainen määrä joudutaan aina erikseen ratkaisemaan valtion tulo- ja menoarvion kyseisen määrärahan mitoituksessa.

1.2.5. Valtionosuuden ja -avustusten hakeminen ja suorittaminen

Ehdotetut yleisen valtionosuuden ja verotulojen täydennyksen määräytymisperusteet ovat sellaiset, että ne voidaan suorittaa kunnille hakemuksetta. Myös vuosittain tapahtuva yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän tarkistus voidaan tehdä yleisin perustein niin, ettei siihen tarvita hakemuksia tai ilmoituksia yksittäiseltä kunnalta. Yleisen valtionosuuden suorittaminen jaksoitettaisiin siten, että se maksettaisiin kunnille kuukausittain tasasuuruksina erinä. Edelliseltä vuodelta

tehtävän tarkistuksen aiheuttama maksatus tai takaisinperintä liitettäisiin tarkistusta seuraavaan maksuerään.

Verotulojen täydennys myönnettäisiin nykyiseen tapaan maaliskuun loppuun mennessä ja se suoritettaisiin kesäkuun loppuun mennessä.

Harkinnanvaraisen avustuksen saaminen edellyttäisi edelleenkin nykyiseen tapaan erillistä hakemusta. Harkinnanvarainen avustus myönnettäisiin vuosittain sen jälkeen kun on ollut mahdollista selvittää avustuksen tarpeeseen vaikuttavat tekijät. Tämä ajoittuisi aivan vuoden loppuun marras-joulukuuhun. Harkinnanvaraisesta avustuksesta ei suoritettaisi ennakkoa, vaan koko avustus maksettaisiin yhtenä eränä.

1.2.6. Valvonta ja ohjaus

Uudistuksen kohteena olevien toimintojen asianmukaista hoitoa valvoisivat lääninhallitukset, keskusvirastot ja ministeriöt. Lääninhallitusten asiana olisi kunnallislain tarkoittaman yleisen valvonnan ohella myös kuntien lakisääteisten tehtävien hoidon erityinen valvonta yleisten valtionosuuksien piiriin kuuluvissa toiminnoissa. Valvonta ei kuitenkaan olisi luonteeltaan yksityiskohtaista, vaan rajoittuisi lähinnä seuraamaan sitä, että kunnat suorittavat niille laissa säädetyt tehtävät.

Kun ehdotus merkitsee siirtymistä pois kustannusperusteisesta valtionosuusjärjestelmästä, on kunnille välttämätöntä, että valtion viranomaisten hallinnollinen norminanto tapahtuu erityistä harkintaa noudattaen ja niin, ettei norminanto aiheuta kunnille sellaisia lisäkustannuksia, joita ei ole valtionosuuden perusteissa ennakoitu ja sitä vahvistettaessa otettu huomioon. Tämän vuoksi säädetään asianomaiselle viranomaiselle velvollisuus neuvotella ennen normin antamista sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön ja kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

Nykyisessä kuntien valtionosuustoimintojen ohjaus- ja valvontajärjestelmässä on pyritty varmistamaan se, että valtionosuudet ja -avustukset käytetään myönnettyyn tarkoitukseen. Ohjauskeinoina on käytetty säännösten ja määräysten lisäksi neuvontaa tai kehotuksia tarvittavien korjausten suorittamiseksi.

Kuntiin kohdistuvan ohjauksen ja valvonnan tueksi on ollut mahdollista käyttää myös pakkokeinoja, mutta käytännössä niitä on tarvittu

harvoin. Kysymykseen tulevia pakkokeinoja ovat olleet kunnalle asetettava uhkasakko, kunnan viranhaltijoiden virkamiesoikeudellinen vastuu sekä kunnan valtionosuuden tai -avustuksen vähentäminen tai sen menetys.

Nyt ehdotettavassa järjestelmässä tehtäväkohtaisen ohjauksen ja valvonnan ja toisaalta valtionosuuksien ja -avustusten välinen suoraanainen yhteys katkeaisi. Kuntien tehtävien ohjauksessa ja valvonnassa pakkokeinona ei olisi enää käytettävissä valtionosuuden tai -avustuksen vähentäminen tai menetys. Jäljelle jääviä pakkokeinoja, uhkasakon asettamismahdollisuutta ja viranhaltijoiden virkamiesoikeudellista vastuuta on pidettävä riittävinä.

1.2.7. Neuvottelujärjestelmä

Ehdotettu uudistus edellyttää myös valtion- ja kunnallishallinnon välisen yhteisen valmistelu- ja neuvottelumenettelyn parantamista. Valtion viranomaisten keskinäiset sekä heidän ja kuntien keskusjärjestöjen edustajien väliset neuvottelut ovat tarpeen vahvistettaessa vuosittain yleisen valtionosuuden määrä ja tarkistettaessa sitä hinta- ja ansiotason muutoksia tai kuntien toimintojen laajuudessa tapahtuneita tai tapahtuvaksi päätettyjä muutoksia vastaavasti.

Järjestelmä edellyttää neuvotteluja tarpeellisuudessa määrin myös ministeriöiden ja keskusvirastojen kunnille annettavaksi aiotuista sitovista määräyksistä. Neuvotteluja tulisi aina käydä vähintään siinä laajuudessa, kuin kunnallistaloutta koskevista neuvotteluista ja suositusten antamisesta tehdyissä valtiovallan ja kunnallishallinnon keskeisissä sopimuksissa on sovittu.

Neuvottelujärjestelmästä on pyritty tekemään joustava, eikä niin ollen ole katsottu tarpeelliseksi säätää siitä rajoittavasti lailla.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

Valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden kunnille ja kuntainliitoille tulevien suoritusten perusteista on yleensä säädetty asianomaisten tehtävien hoitoa koskevissa laeissa ja tarkemmin niiden nojalla annetuissa asetuksissa. Valtionavustukset perustuvat eräissä tapauksissa

kuitenkin vain valtion tulo- ja menoarvioon. Sekä valtionosuuksista että -avustuksista on lisäksi annettu määräyksiä valtioneuvoston ja ministeriöiden päätöksissä.

Suurin osa kuntien valtionosuuksista ja -avustuksista suoritetaan tietyn tehtävän hoidosta aiheutuviin kustannuksiin. Lisäksi myönnetään kunnille mihinkään määrättyyn tehtävään sitomattomia yleisiä rahoitusavustuksia. Niiden osuus kaikista kunnille ja kuntainliitoille myönnettävistä valtionosuuksista ja -avustuksista on noin yksi prosentti (294 miljoonaa markkaa vuonna 1988).

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Vuonna 1976 julkaistussa kunnallistalouden neuvottelukunnan mietinnössä Kuntien valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän kehittäminen: I Järjestelmän yleiset perusteet, komiteamietintö 1976:24, esitettiin kuntien valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän kehittämisen yleiset tarpeet ja tavoitteet.

Mietinnössä esitettiin myös ne lähtökohdat ja periaatteet, joiden mukaisesti järjestelmää tulisi kehittää sekä hahmoteltiin tavoitteeksi asetettavan uuden valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän rakenne.

Mietinnöstä saatujen lausuntojen perusteella katsottiin tarpeelliseksi jatkaa valmistelutyötä. Vuonna 1982 valmistui yksityiskohtainen ehdotus valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän kokonaisuudistukseksi (Kuntien valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän kehittäminen: II Ehdotus valtionosuus- ja avustusjärjestelmän uudistamiseksi, komiteamietintö 1982:66).

Ehdotuksesta hankittiin lausunnot niiltä ministeriöiltä, joiden toimialaan ehdotus liittyy, eräiltä keskusvirastoilta ja kaikilta lääninhallituksilta, kuntien keskusjärjestöiltä sekä eräiltä muiltakin kunnallisilta laitoksilta ja yhdistyksiltä. Lausuntojen perusteella näytti, ettei tuolloin olisi ollut riittäviä valmiuksia kuntien valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistukseen. Erityisesti haluttiin saada kokemuksia sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalalla toteutetusta suunnittelu- ja valtionosuusjärjestelmiä koskevasta uudistuksesta sekä opetus- ja sivistystoimen hallinnonaloilla toteutetuista tai suunnitteilla olevista valtionosuusjärjestelmien osittaisuudistuksista. Lisäksi katsottiin, ettei ole mahdollista uudistaa kuntien ja kuntainliit-

tojen valtionapujen järjestelmää yhdellä kertaa siten kuin mietinnössä oli ehdotettu.

Laaja yksimielisyyden sijaan vallitsi siitä, että uudistustyötä tulisi jatkaa. Kuntien valtionosuus- ja -avustusjärjestelmän kehittämistyötä on jatkettu kunnallistalouden neuvottelukunnassa. Asian valmisteluun ovat osallistuneet kuntien keskusjärjestöjen, sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön, opetusministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä työvoimaministeriön edustajat.

Eduskunta on useaan kertaan lausunut toivomuksensa kuntien ja kuntainliittojen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Asiaan ovat samoin kiinnittäneet huomiota valtion tilintarkastajat monessa yhteydessä.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Ehdotetun järjestelmän toimivuus edellyttää, että toiminnallista ja hallinnollista normistoa, mukaan lukien myös lain tasolla annetut säännökset, tarkistettaisiin laajemminkin kuntien toimintavapautta lisäävästi. Tätä työtä ei kuitenkaan ole voitu teknisesti eikä hallinnollisesti sitoa tiukasti yhteen tämän ehdotuksen valmistelun kanssa. Säännösten purkamista on tarkoitus välittömästi jatkaa sisäasiainministeriön asetetun kuntien itsehallintoprojektin toimesta. Asianomaisiin ministeriöihin asetetaan tehtävää varten työryhmä tai normisto uudistetaan lainsäädännön muun kehittämisen yhteydessä. Alemmanasteista tarpeettomaksi osoitettua toiminnallista normistoa olisi asianomaisten viranomaisten poistettava myös uudistuksen voimaantulon jälkeen.

Harkinnanvaraista avustusta lukuun ottamatta esitys merkitsisi siirtymistä laskennallisiin valtionosuuksiin. Tästä seuraisi myös, että valtionosuuksien hakemismenettely tulisi tarpeettomaksi. Vastaava hallinnollinen työ poistuisi ja esitys merkitsisi tähän liittyvän työpanoksen vähentymistä sekä kunnissa että valtion viranomaisissa.

Järjestelyn piiriin kuuluvien tehtävien osalta ei olisi enää tarpeen pitää yllä käyttökustannusten vuotuista valvonta- ja tarkastustoimintaa, koska kuntakohtaisen valtionosuuden määräämiseksi ei tarvittaisi tietoja kunnalle aiheutuneista kustannuksista eikä siitä, mistä toimenpiteistä ne ovat aiheutuneet. Työpanok-

sen säästöä on kuitenkin vaikea arvioida, samoin vaikutuksia henkilöstön määrään.

On kuitenkin arvioitavissa, ettei henkilöstön määrä lyhyellä aikavälillä suoranaisesti vähenisi. Valtionhallinnossa käyttökustannusten valtionosuuksien valvonta- ja tarkastustehtävistä vapautuva työpanos käytettäisiin kuntiin kohdistuvaan neuvonta- ja ohjaustyöhön sekä toiminnan suunnitteluun. Kunnallishallinnossa ehdotettu uudistus merkitsisi lähinnä sitä, että eri hallintokuntien palveluksessa olevat työntekijät vapautuisivat valtionapuasioiden aiheuttamasta lisätyöstä ja voisivat keskittyä palvelujen tuottamiseen ja esimerkiksi suunnitteluun liittyviin tehtäviin.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Valtiontaloudelliset vaikutukset

Ehdotettu järjestelmä kattaa noin kolme prosenttia kaikista kuntien ja kuntainliittojen käyttökustannusten valtionosuuksista ja -avustuksista. Yleisten rahoitusavustusten osuus on tällä hetkellä noin yksi prosentti.

Valtion tulo- ja menoarviossa vuodelle 1988 yleisellä valtionosuudella katettavien valtionosuuksien, -avustusten ja korvausten summa on yhteensä 517 026 000 markkaa. Yleisten rahoitusavustusten määräraha on 294 000 000 markkaa eli yhteensä 811 026 000 markkaa.

Esityksen mukaiseksi verotulojen täydennyksen määräksi voidaan arvioida noin 345 miljoonaa markkaa vuonna 1989.

Vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesityksessä harkinnanvaraisen avustuksen määräksi on esitetty 30 miljoonaa markkaa. Sen suuruutta seuraavina vuosina ei tässä yhteydessä voida arvioida.

Verotulojen täydennyksen tasoitusrajojen korottaminen lisää täydennyksen määrää noin 23 miljoonalla markalla. Kun yleisen valtionosuuden kokonaismäärä on volyymiltaan yhtä suuri kuin sillä katettavien toimintojen valtionosuuksien yhteismäärä, olisi yleisen valtionosuuden ja verotulojen täydennyksen yhteismäärä runsaat 20 miljoonaa markkaa suurempi kuin vuonna 1988, kun inflaatio- ja muita tarkistuksia ei oteta huomioon. Kustannusten jako muuttuisi siis kuntien eduksi tällä ja sillä summalla, mikä muodostuu palo- ja pelastus-

toimen hankintoihin varattavan määrärahan suuruudeksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen.

4.2. Kunnallistaloudelliset vaikutukset

Kuntakohtainen koelaskenta-aineisto, joka käsittää 404 kuntaa, on kerätty kuntien vuoden 1986 talousarvioista. Nämä tiedot on kertoimien avulla korotettu vuoden 1988 tasolle. Kertoimet on laadittu oletuksella, että valtionosuudet järjestelyn piiriin kuuluvissa tehtävissä olisivat kasvaneet samalla tavalla kuin valtionosuudet yleensä. Koelaskelmissa ei ole

voitu erottaa valtionosuuksia palo- ja pelastustoimen hankintoihin. Harkinnanvarainen avustus ei ole mukana.

Edellä kuvatuilla oletuksilla laadittu kunta-kohtainen koelaskelma antaa karkean kuvan kuntakohtaisten vaikutusten jakautumisesta. Kuntakohtaisiin tuloksiin vaikuttavat jonkin verran vuosittaiset vaihtelut valtionosuuksissa. Aineistosta tehtävät johtopäätökset ovat suuntaa antavia, mutta jakaumia ja hajontoja keskiarvon ympärillä voidaan pitää tarkastelun pohjana.

Poikkeamien suuruutta nykyisillä perusteilla myönnettäviin valtionosuuksiin kantokykyluokittain kuntien lukumäärällä mitattuna kuvaa taulukko:

Luokka 1986	Poikkeama markkaa/asukas									Luokka yhteensä
	-176	-175 -126	-125 - 76	-75 -26	-25 25	26 75	76 125	126 175	176	
1	5	5	12	28	41	36	8	2	0	137
2	2	0	2	11	19	14	1	0	0	49
3	0	0	0	7	27	15	0	0	0	49
4	1	2	2	6	39	13	0	0	0	63
5	0	0	0	1	26	9	0	0	0	36
6	0	0	3	4	30	6	0	0	0	40
7	0	0	1	3	13	1	0	0	0	18
8	0	0	0	1	5	1	0	0	0	7
9	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
10	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4
Koko maa	8	7	17	61	205	95	9	2	0	404

Taulukko osoittaa, että muutos olisi pienempi kuin 75 markkaa asukasta kohti koelaskelmien mukaan 361 kunnassa eli 89 prosentissa kuntia. Eräisiin suuriin kuntakohtaisiin valtionosuuksien vähennyksiin voi vaikuttaa se, että vertailutiedoissa on mukana palo- ja pelastustoimen hankintoihin myönnettyjä valtion-

osuuksia tai että useamman kunnan yhteisten virkojen valtionosuudet voivat olla kokonaisuutena yhden kunnan vertailutiedossa tai valtionosuudet satunnaisesti muusta syystä poikkeavat siitä mitä ne keskimäärin vuosittain asianomaisessa kunnassa ovat.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista

1 §. *Yleinen valtionosuus ja yleiset rahoitusavustukset.* Yleisellä valtionosuudella yksinkertaistettaisiin valtionosuusjärjestelmää eräiltä osin keräämällä yhteen eri lakien mukaan myönnettäviä pienehköjä valtionosuuksia ja -avustuksia sekä määrältään vähäisiä valtion korvauksia. Samalla tehtäisiin pysyviksi voimassa olevat määräajaksi säädetyn lain mukaiset verotulojen täydennys ja harkinnanvarainen rahoitusavustus.

Yleistä valtionosuutta myönnettäisiin sellaisten laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen, joiden valtionosuusperusteita koskeissa säännöksissä on viitattu lakiin kuntien yleisistä valtionosuuksista ja yleisistä rahoitusavustuksista.

On tarkoitus, että vastaisuudessa uusia, tarkoitukseltaan ja taloudelliselta merkitykseltään suppeita valtionosuuksia ei enää myönnettäisi erillisinä määrärahoina, vaan ne liitetään yleisen valtionosuuden määrärahaan. Siten valtionosuusjärjestelmien selkeys voitaisiin säilyttää myös tulevaisuudessa.

2 §. *Yleinen valtionosuus.* Yleinen valtionosuus myönnetään henkikirjoitettua asukasta kohden. Jotta valtionosuutta myönnettäessä olisi tiedossa kunnan lopullinen asukasluku, käytetään asukaslukuna varainhoitovuotta edeltävän vuoden asukaslukua. Tämä määräytymisperuste ei vaadi tarkistusta myöhemmin. Kustannusperusteisesta valtionosuudesta irroitautuminen merkitsee myös sitä, että valtioneuvo vahvistaa valtionosuuden markkamäärän eikä kuten eräissä tapauksissa valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten määrän.

Kuntien kantokykyluokitus on tekijä, jota yleisesti on käytetty valtionosuusjärjestelmissä kuntien välisten taloudellisten erojen tasaamiseen, joten valtionosuuden porrastus on tarkoituksenmukaista tehdä sen perusteella.

Yleinen valtionosuus muodostuu useista nykyään eri tavalla kantokykyluokittain porraste-

tuista valtionosuuksista. Valtionosuusasteikon muodostamisen perustana onkin tällöin ennen kaikkea pidettävä sitä, että muutokset nykyisiin valtionosuuksiin kokonaisuutena pysyvät mahdollisimman vähäisinä.

Eri tutkimuksin on todettu, että kaksikielissä kunnissa menot ovat kielisuhteista johtuen jonkin verran korkeammat kuin yksikielissä kunnissa. Korkeampia menoja on perusteltua tukea myös korotetulla valtionosuudella. Kaksikielisiin kuntiin ovat verrattavissa myös kunnat, joissa palveluja annetaan saamenkielille väestölle. Niille kunnille on korkeampien kustannusten vuoksi perusteltua myöntää myös valtionosuus korotettuna.

Asukaslukuun perustuva valtionosuus vähennee kunnissa, jos kunnan asukasluku alenee. Kuitenkin osa kunnan menoista on kiinteitä, asukasluvusta riippumattomia. Jotta lievennettäisiin niiden kuntien talouteen kohdistuvaa painetta, joissa asukasluvun aleneminen on huomattavaa, myönnetään yleinen valtionosuus näille kunnille korotettuna.

3 §. *Yleisen valtionosuuden vahvistaminen.* Vahvistettaessa yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää asukasta kohden otetaan huomioon valtionosuuden piiriin kuuluvien toimintojen määrällinen muutos edellisvuoteen verrattuna siinä määrin kuin asiasta on mainittu valtion tulo- ja menoarvion asianomaisen momentin perusteluissa. Koska vahvistaminen kutakin varainhoitovuotta varten tehdään etukäteen, kustannusten muodostumisen ja tehtäviin osoitettava valtionosuus ovat arvioita. Tehtävien määrällisestä kehityksestä sekä hinta- ja ansiotason arvioidusta muutoksesta sisäasiainministeriö neuvottelisi asianomaisten ministeriöiden, valtiovarainministeriön sekä kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

Kuntien palkkausmenojen muutoksista ja yleisen hintatason muutoksista tehtäisiin etukäteen arviot. Palkkausmenojen muutos otettaisiin huomioon kuntien yleisessä palkkaustasossa tapahtuvan muutoksen mukaisena. Tätä mitattaisiin palkkaukseen liittyvien menojen kuten sosiaaliturvamaksujen ja eläkemaksujen

muutoksilla sekä palkansaaajien ansiotasoindeksin kuntasektorin alaindeksin muutoksella.

Palkkausmenomuutoksille annettaisiin 2/3 ja yleisen hintatason muutokselle 1/3 paino. Tämä kuvaa karkeasti ottaen kuntien menojen rakennetta.

4 §. *Yleisen valtionosuuden markkamäärän tarkistaminen.* Jälkikäteen tarkistettaisiin, onko yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää vahvistettaessa tehdyt arviot toteutuneet. Jos havaitaan poikkeamia, markkamäärää tarkistetaan vastaavasti.

Tällöin erityisesti kiinnitetään huomiota siihen, onko valtion viranomaisten toimesta annettu sellaisia kuntia sitovia määräyksiä, joilla on lisätty kuntien kustannuksia varainhoitovuoden aikana ja joita ei ole otettu huomioon vahvistettaessa valtionosuuden markkamäärää etukäteen, ja ovatko arviot niistä toimenpiteistä, jotka ovat olleet markkamäärän vahvistamisen perusteena, toteutuneet.

Vastaavasti tarkistetaan palkkausmenojen ja yleisen hintatason muutoksen arvioitu toteutuminen.

5 §. *Verotulojen täydennys.* Verotulojen täydennyksen tasotusrajat on syytä säätää lailla, koska yleisen valtionosuuden perustuessa asukasta kohti laskettuun markkamäärään, on niiden kuntien kannalta, joissa äyrimäärä on alhainen, erityisen perusteltua säilyttää täydennyksen kautta tietty tulotaso verrattuna kuntien keskimäärään.

Tasotusrajojen korottamisella tehostetaan verotulojen täydennyksen vaikutusta kuntien taloudellisten erojen tasoitajana.

6 §. *Harkinnanvarainen avustus.* Harkinnanvarainen avustus olisi perusteiltaan ja myöntämismenettelyiltään nykyisin voimassa olevaa järjestelyä vastaava. Avustusta ei kuitenkaan enää myönnettäisi hankekohtaisena.

Harkinnanvaraisen avustuksen tarkoituksena on tukea kuntia tilanteissa, joissa äkilliset kunnallistalouteen vaikuttavat muutokset ovat kohdannut kuntaa ja kunta ei ole voinut niihin varautua.

Tavoitteena on myös, että kuntajoukko, joka vuosittain on avustuksen piirissä, olisi nykyistä suppeampi.

Koska eräiden kuntien taloudelle katsoen taloutta myös kokonaisuutena 1 §:n 1 momentissa mainituilla tehtävillä on merkitystä ja vaikutusta veroäyrin hintaan ja muutos valtionosuuden määrässä järjestelmän muutoksesta johtuen voi olla suurehkokin, on perusteltua

ottaa pykälään maininta siitä, että erityisesti harkinnanvaraisen avustuksen jaossa otetaan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien rasitus huomioon. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että erityisesti palo- ja pelastustoimesta, jolla yksittäisenä tehtävänä on taloudellisesti suurin paino, aiheutuva poikkeuksellinen rasitus korottaisi harkinnanvaraisen avustuksen määrää silloin, kun kunta muuten täyttää rahotusavustuksen myöntämisen edellytykset.

7 §. *Neuvotteluvelvoite.* Yleinen valtionosuus on tarkoitettu tukemaan useiden eri hallinnonalojen toimintoja. Koska näiden ohjaus edelleen tapahtuisi erityisministeriöiden johdolla, tulisi valtion tulo- ja menoarvion valmistelun yhteydessä sisäasiainministeriön käydä neuvottelut näiden toimintojen kehittämisestä asianomaisten ministeriöiden ja kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

Jälkikäteen käytävissä neuvotteluissa kuntien keskusjärjestöjen kanssa pyritäisiin yhteisesti toteamaan ennen varainhoitovuotta tehtyjen arvioiden oikeellisuus.

8 §. *Norminantoa koskevat säännökset.* Valtion viranomaisen norminantoa koskeva neuvottelumenettely olisi uutta. Tarkoituksena olisi ennakkoon nykyistä tarkemmin ja systemaattisemmin arvioida uusista hallinnollisista määräyksistä syntyvät kustannukset sekä valtiolle että kunnille. Tavoitteena on näin vähentää sitovaa hallinnollista määräämistä sekä siirtää valtion viranomaisen tarpeelliseksi havaitsema kuntia koskeva ohjaus suosituksiin rajoittuvaksi.

9 §. *Menettelysäännökset.* Kuntien talousarvioiden laatimista silmällä pitäen seuraavan vuoden yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän valtioneuvosto vahvistaisi varainhoitovuotta edeltävän vuoden lokakuun loppuun mennessä.

Samaan ajankohtaan mennessä tulisi tehdä myös vahvistamisvuotta edeltävän vuoden yleisen valtionosuuden keskimääräiseen markkamäärään tarvittavat tarkistukset, jolloin tiedettäisiin lopullisesti se määrä, mikä on vahvistamisvuoden valtionosuuden perustana. Käytännössä tarkistaminen suoritettaisiin välittömästi sen jälkeen kun tarvittavat tiedot muun muassa indeksien kehittymisestä on saatu. Tarkistamisesta aiheutuvat muutokset kuntakohtaisissa valtionosuuden määriin otettaisiin huomioon tarkistamista seuraavissa maksuerissä.

Verotulojen täydennys ja yleinen valtionosuus myönnettäisiin hakemuksetta.

Harkinnanvaraista avustusta myönnettäisiin kunnan hakemuksesta. Ennen harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen myöntämistä edellytykset siihen selvitetäisiin nykyiseen tapaan. Menettelystä annettaisiin tarvittaessa tarkemmat säännökset asetuksella. Hakuaika olisi elokuun loppuun mennessä, johon mennessä kunnan on mahdollista selvittää taloudellinen tilanteensa varainhoitovuonna ja arvioida avustuksen tarve. Avustus myönnettäisiin vuoden loppuun mennessä.

10 §. *Suhde kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin.* Yleinen valtionosuus maksettaisiin kunnalle kuukausittain. Pykälään on liitetty viittaus kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin tilanteessa, jossa valtionosuus on myönnetty kunnalle liian suurena.

11 §. *Muutoksenhaku.* Muutoksenhausta olisi voimassa soveltuvin osin, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetuissa laissa on säädetty. Kun sisäasiainministeriöllä ei olisi erikseen oikeutta harkita yksittäistapauksittain verotulojen täydennyksen tai yleisen valtionosuuden markkamäärää, vaan ne määräytyisivät laskennallisesti, olisi kunnalla oikeus tehdä edellä mainitun lain mukaisesti oikaisuvaatimus. Oikaisupäätöksestä voitaisiin valittaa siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa on säädetty. Harkinnanvaraista avustusta koskeva päätös olisi asian luonteen vuoksi lopullinen.

12 §. *Tarkemmat säännökset.* Sisäasiainministeriön tehtävänä olisi valmistella lain täytäntöönpanossa tarvittava asetus.

13 §. *Voimaantulo.* Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

14 §. *Siirtymäsäännökset.* Valtionosuuden muuttuminen kiinteäksi kantokykyluokan mukaan porrastetuksi markkamääräksi edellyttää, että kunnat saavat nykyistä enemmän mahdollisuuksia järjestää palvelujen tuottamisen valtionosuuden piiriin kuuluvissa toiminnoissa vapaammin. Tämän vuoksi on tarpeen karsia niitä normeja, jotka koskevat palvelujen tuottamistapoja ja muita menettelyjä.

Tämän työn suorittamiseen säännöksellä annetaan valtion viranomaiselle vuosi aikaa lain voimaantulosta lukien. Mikäli normeja ei kuitenkaan uudisteta katsotaan ne kolmen vuoden kuluttua lain voimaantulosta rauenneiksi ellei niitä 8 §:n mukaisella neuvottelumenettelyllä uudisteta.

Yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä on ensimmäiselle soveltamisvuodelle säädettävä laissa. Jälkikäteen sitä on tarkoitus tarkistaa vain palkkausmenojen ja yleisen hintatason muutoksen perusteella.

Vahvistettaessa markkamäärää vuodelle 1989 kuntien palkkausmenojen on arvioitu kasvavan keskimäärin siten, että palkkaaindeksi kohoaa 6,4 prosenttia. Yleisen hintatason on arvioitu kohoavan 3 prosenttia.

Yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä vuodelle 1989 on 115 markkaa.

Erityisesti järjestelmän siirtymä kautena kiinnitetään huomiota niiden kuntien taloudelliseen asemaan ja tuen tarpeeseen, joiden valtionosuuksien ja -avustusten määrä vähenee perusteiden muuttumisen johdosta. Tarkoituksena on myöntää näille kunnille harkinnanvaraista avustusta siirtymäjärjestelyjen helpottamiseksi.

Ennen lain voimaantuloa syntyneisiin kustannuksiin suoritetaan asukaslukuperusteisen valtionosuuden sijasta valtionosuutta, -avustusta tai -korvausta aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Rakennuslain 115 §:n 1 momentin tarkoittamat rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneet kustannukset ajoittuvat useille vuosille, ja valtionosuus niihin maksetaan sen jälkeen, kun työn perusteella tehty pohjakartta on hyväksytty. Tähän järjestelmään soveltuu huonosti siirtymäsäännös, joka perustuu kustannusten syntymisen ajankohtaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneiden kustannusten valtionosuuksia koskeva siirtymäsäännös poikkeaisi muista siten, että se perustuisi pohjakartan hyväksymiseen. Palo- ja pelastustoimen sekä katumaksulain mukaisten valtionosuuksien maksatus jaksotetaan useammalle vuodelle valtiontaloudellisista syistä.

1.2. Laki yleisestä oikeusaputoiminnasta

1 §. Suomessa on tällä hetkellä 163 yleistä oikeusaputoimistoa. Väestöstä noin 97 prosenttia asuu kunnissa, jotka ovat yleisen oikeusaputoiminnan piirissä. Tällä hetkellä on 44 kuntaa, jotka eivät harjoita yleistä oikeusaputoimintaa. Yleisen oikeusaputoiminnan harjoittaminen ehdotetaan kunnan pakolliseksi lakisääteiseksi toiminnaksi, koska kaikille kunnille ehdotetaan suoritettavaksi valtionapua oi-

keusaputoimintaa varten yhtäläisin perustein. Niiden kuntien, jotka eivät vielä harjoita yleistä oikeusaputoimintaa, tulee lain voimaantulosäännöksen mukaan aloittaa toiminta viimeistään vuoden 1990 aikana. Ottaen huomioon, että kaikki toiminnan ulkopuolella olevat kunnat ovat tavalla tai toisella osallistuneet siihen suunnitteluprosessiin, joka aloitettiin vuonna 1982, edellä esitetty siirtymäkausi on katsottava riittäväksi.

3 §. Yleinen oikeusaputoiminta on osa oikeusturvajärjestelmää, jonka ylläpitäminen kuuluu valtiolle. Oikeusaputoiminnan käytännön järjestäminen on kuitenkin uskottu kunnille siten, että toiminnan sisällön ja muodon peruseriaatteet on säädetty laissa. Niihin kuuluu se, että oikeusavun antaminen on uskottu asianajotoimistoon rinnastettavalle julkiselle oikeusaputoimistolle. Yleisiä oikeusaputoimistoja on pyritty julkisin varoin perustamaan myös sellaisille alueille, joille kaupallisin perustein toimivia oikeusapupalveluita on vaikeata saada. Kussakin toimistossa oikeusapua antaa Suomen Asianajajaliiton valvonnan alainen yleinen oikeusavustaja. Tämä toimintamuoto edellyttää yleensä sitä, että useampi kunta yhdessä muodostaa oikeusapupiirin ja antaa yhdelle piirin kunnista toimeksiannon oikeusaputoimiston perustamisesta ja oikeusavun antamisesta kaikille sopimuskuntien asukkaille. Näihin peruseriaatteisiin ei ole tarkoitus puuttua valtionapujärjestelmän muuttamisen yhteydessä. Mikäli myöhemmin ilmenee, että kunnille on myönnettävä nykyistä vapaammat mahdollisuudet harkita oikeusavun antamisen muodot ja sisältö, on tätä koskeva lainsäädäntö valmisteltava erikseen.

Edellä mainituista syistä on tarpeen siltä varalta, että kunnat eivät pääse yhteisymmärykseen toiminnan järjestämisestä, säätää, että oikeusministeriöllä on mahdollisuus määrätä kahden tai useamman kunnan harjoittamaan yleistä oikeusaputoimintaa yhdessä. Tässä yhteydessä ministeriön tulisi myös tarvittaessa määrätä niistä sopimusehdoista, joilla toimintaa harjoitetaan.

22—26 a §. Pykälä 22 ehdotetaan kumottavaksi nykyisessä muodossaan ja sen tilalle ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös lakiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista. Jatkossa valtionapua suoritettaisiin tämän lain nojalla eikä erikseen yleiseen oikeusaputoimintaan. Näin ollen tulisi myös 23—26 ja 26 a §:t kumota.

1.3. Laki kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista

1 §. Lainkohtaan tehdään muutos, joka aiheutuu siitä, että aluehälytyskeskusten ja kunnan muun palo- ja pelastustoimen käyttökustannuksiin ryhdytään suorittamaan valtionosuutta siten kuin siitä säädetään kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavassa laissa. Lainkohta jäisi koskemaan siten ainoastaan aluehälytyskeskusten perustamiskustannuksia, joihin myönnettäisiin valtionosuus aikaisemman prosenttitaulukon mukaan.

3 §. Lainkohdan ensimmäiseen momenttiin otetaan viittaussäännös lakiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista.

Toisen momentin mukaan kunnalla olisi oikeus saada valtionosuutta sen lisäksi, mitä kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista on säädetty, aluehälytyskeskusten ja kunnan muun palo- ja pelastustoimen huomattaviin kalustohankintoihin. Tämä johtuu siitä, että kunnan palo- ja pelastustoimessa joudutaan varsin usein hankkimaan kalista erityiskalustoa, jonka huomioon ottaminen kuntien yleisissä valtionosuuksissa on vaikeaa. Valtionosuus myönnettäisiin vuosittain tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa lain 1 §:ssä säädetyn asteikon mukaisesti.

1.4. Laki maatalouslautakunnista

Yleistä: Kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavan lain mukainen järjestelmä edellyttää myös 27 päivänä tammikuuta 1971 maatalouslautakunnista annetun lain (87/71) muuttamista. Koska se edellyttäisi lähes jokaisen pykälän muuttamista, on tarkoituksenmukaisinta säätää maatalouslautakunnista kokonaan uusi laki. Kumottavaksi ehdotetun 4, 5, 8 ja 10 §:n säännöksiä ei enää ehdoteta otettaviksi uuteen maatalouslautakuntia koskevaan lakiin. Maatalouslautakunnan kokoonpanosta ja toimikaudesta säädetään nykyisen lain 4 §:ssä. Tarkoituksena on, että kunnanvaltuusto päättäisi vastaisuudessa kunnallislain mukaisesti maatalouslautakunnan asettamisesta. 5 §:n mukaan lautakunnan puheenjohtajan on oltava maatilatalouteen hyvin perehtynyt ja jäsenten maatilataloutta

tuntevia. Pykälän 2 momentissa on tarkempia määräyksiä siitä, ketkä eivät voi olla lautakunnan jäseniä. Tarkoituksena on ottaa vastaavat säännökset maatalouslautakunnista annettavaan asetukseen. Asetukseen otettaisiin myös 7 §:n 2 momentin säännös maataloussihteerin tutkinnosta. Nykyisen lain 7 §:n 1 momentin säännös kunnan oikeudesta ottaa pää- tai sivuvirkainen maataloussihteeriksi tulisi sanonnallisesti tarkistettuna ottaa myös uuteen lakiin. Lain 8 §:n säännös valtionosuuden maksamisesta silloin, kun kunnassa ei ole maataloussihteerinä ja 10 §:n säännös maatalouslautakunnan menojen perusteiden vahvistamisesta, on otettu huomioon uudessa järjestelmässä eikä vastaavia säännöksiä enää ehdoteta uuteen maatalouslautakuntia koskevaan lakiin.

1 §. Pykälä vastaa nykyistä lakia sikäli, että jokaisessa kunnassa tulee olla maatalouslautakunta. Jos lautakunnan tehtävät jäisivät kovin vähäisiksi, kunnanvaltuusto voisi ehdotuksen mukaan päättää, että joku muu toimielin huolehtisi maatalouslautakunnan tehtävistä.

2 §. Pykälässä on huomioitu, että maataloustoimistot on 1 päivänä maaliskuuta 1988 voimaan tullessa maataloushallinnosta annettussa laissa (1309/87) muutettu maatalouspiireiksi. Lautakunnan tai vastaavan toimielimen tehtäviä ei ehdoteta muutettaviksi.

3 §. Pykälän 1 ja 3 momenttiin lisätään maininta vastaavasta toimielimestä.

Maataloushallintoa hoitavat paikallisina toimieliminä kuntien maatalouslautakunnat, joille maatalouslainsäädännössä on annettu huomattavasti tehtäviä muun muassa maatalalainoituksen sekä sukupolvenvaihdos- ja luopumiseläkehakemusten lausuntojen antamisessa. Maatalousviranomaisen suora yhteydenpito virkasuhteisiin maataloussihteerihin edellyttää selvää hallinnollista suhdetta. Tämän vuoksi pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että kunnat voisivat ottaa joko itse tai yhteisesti maataloussihteerijä. Virka voitaisiin yhdistää johonkin muuhun kunnan virkaan tai se voisi olla myös usean kunnan yhteinen. Vastaava säännös on kumottavaksi ehdotetun maatalouslautakuntalain 7 §:n 1 momentissa.

4 §. Muutoksenhakua koskevaan pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta vastaavasta toimielimestä. Nykyisen lain 6 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan maatalouslautakunnan tehtävistä huolehtivaan kunnanhallitukseen sovelletaan vastaavasti, mitä maatalouslautakun-

nista on säädetty, ehdotetaan tarpeettomana jätettäväksi pois.

5 §. Nykyisen lain mukaan korvataan valtion varoista kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain perusteella maatalouslautakuntien menot. Koska kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista säädettävä laki nimenomaan koskee nykyisen lain mukaisesta valtionosuuden maksamista, ehdotetaan pykälässä, että maatalouslautakuntien ja vastaavien toimielinten valtionosuudet korvattaisiin uuden järjestelmän mukaisesti.

6 §. Pykälä sisältää säännöksen lain nojalla annettavasta täytäntöönpanoasetuksesta. Asetuksella säädettäisiin myös maatalouslautakunnan puheenjohtajan, jäsenten sekä sihteerien kelpoisuudesta samoin kuin esteellisyydestä.

7 §. Pykälä sisältää voimaantulosäännöksen.

1.5. Laki maataloustuen jako- ja valvonta-tehtävien hoitamisesta

7 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi viittaus lakiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista.

8 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 8 a §, jonka mukaan se, mitä maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annettussa laissa on säädetty maatalouslautakunnasta koskee myös muuta lautakunnan tehtävistä huolehtivaa toimielintä.

1.6. Laki kunnalle suoritettavasta katumaksusta

Yleistä: Voimassa olevan kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain (myöhemmin katumaksulaki) nojalla valtionosuutta on maksettu katujen kunnossapitokustannuksiin.

Katumaksulain mukainen valtionosuus ei kokonaisuudessaan ole mennyt kunnan hyväksi, vaan lain 7 §:n nojalla osa valtionosuudesta on vähennettävä kiinteistönomistajilta perittävistä katumaksuista. Esimerkiksi vuonna 1985 myönnetystä 33 miljoonan markan valtionosuudesta kuntien osuuteen on myönnetty 15 miljoonaa markkaa ja kiinteistönomistajilta perittävistä katumaksuista on tullut vähentää 18 miljoonaa markkaa.

Katumaksulakia muutettiin vuoden 1987 alusta valtionosuussäännösten osalta siten, että kunnille myönnettävä valtionosuus pysytettiin

määrällisesti entisellä tasollaan. Tämä merkitsi sitä, että valtionosuuden prosenttilukuja oli laskettava neljällä prosenttiyksiköllä kussakin kantokykyluokassa. Sen sijaan kiinteistönomistajien maksuosuuteen valtionosuutta lisättiin niin, että valtionavustusprosentti nostettiin 15:sta 40:een. Vuonna 1987 on ensimmäisen kerran myönnetty muutettujen säännösten mukaista valtionosuutta ja valtionosuuden määrä oli 57 miljoonaa markkaa. Tästä kuntien osuuteen myönnettävä valtionosuus oli 20 miljoonaa markkaa ja kiinteistönomistajien osuuteen myönnettävä valtionosuus noin 37 miljoonaa markkaa.

Katumaksulain mukaisen valtionosuuden poistamiseksi tulee laista kumota tai muuttaa valtionosuutta koskevat säännökset. Jos kaikki valtionosuussäännökset poistuvat, se merkitsisi myös, että tällä hetkellä kiinteistönomistajien osuuteen maksettu valtionosuus siirtyisi kunnille osana yleistä valtionosuutta. Koska valtionosuusuudistuksen tarkoituksena ei ole ollut puuttua kunnan ja kuntalaisten välisiin kustannuskysymyksiin, tulisi valtionosuuden siirtymisen ottaa huomioon muuttamalla nykyisiä maksuosuussuhteita. Maksuosuudet muutettiin vuoden 1987 alusta pysyvästi siten, että kiinteistönomistajilta peritään 40 prosenttia katumaksulain tarkoittamista kadunpitomenoista ja kuntien verovaroina kannettava osuus on 60 prosenttia.

Katumaksun tuotto vuonna 1987 on ollut arviolta noin 360 miljoonaa markkaa. Jos siihen lisätään valtion kiinteistönomistajien osuuteen maksama 37 miljoonaa markkaa, on kiinteistönomistajien osuus kustannuksista noin 400 miljoonaa markkaa vastaten 40 prosentin osuutta. Laskemalla kiinteistönomistajilta perittävä osuus 36 prosenttiin, säilyisi kiinteistönomistajien maksama katumaksun tuotto nykyisellään ja kunnat saisivat myös kiinteistönomistajien valtionosuuden suoraan valtionosuusjärjestelmän kautta.

7 §. Lain 7 §:n 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka perusteella kiinteistönomistajien osuuteen saatavaksi arvioitu valtionosuus on vähennettävä katumaksuina perittävästä määrästä. Kiinteistönomistajien kustannusosuuden pysyttämiseksi nykyisellä tasollaan muutetaan katumaksuprosenttia laskettaessa huomioon otettavien kustannusten osuus 40 prosentista 36 prosenttiin.

13 §. Lain 13 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä olisi viittaus val-

tionosuuden suorittamisesta kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain mukaisesti. 13 §:n 2 momentti kumotaan tarpeettomana.

14 ja 15 §. Molemmat pykälät, joissa on säännöksiä valtionosuuden maksamisesta ja sovellettavista säännöksistä, ehdotetaan kumottaviksi tarpeettomina.

22 a §. Pykälän 2 momentti, jossa on säännös valtionosuuden suorittamatta jättämisestä, jos kunta ei peri jonakin vuonna katumaksua, ehdotetaan samoin kumottavaksi tarpeettomana.

23 §. Pykälästä poistetaan valtionosuutta ja siitä annettavia ohjeita koskevat osat. Samalla muutetaan sana sisäasiainministeriö nykytilanteen mukaisesti ympäristöministeriöksi.

1.7. Laki kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa

Yleistä: Kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetun lain mukaan kunnan velvollisuutena on järjestää kuluttajaneuvontaa. Siinä annetaan kuluttajille tietoa ja valistusta, joka koskee kulutushyödykkeitä, niiden hintaa, laatua ja markkinointia. Neuvonnassa myös avustetaan kuluttajaa elinkeinoharjoittajan ja kuluttajan välisessä ristiriitatilanteessa selvittelemällä asiaa ja pyrkimällä sovintoratkaisuun sekä ohjataan kuluttaja asianomaiseen oikeussuojaelimeen. Kuluttajaneuvontaan voidaan liittää myös neuvonnan kannalta tarpeellista kulutushyödykkeiden laadun, hinnoittelun ja markkinoinnin seurantaa.

Valtioneuvosto päättää ajankohdan, josta lukien kunnan on viimeistään aloitettava kuluttajaneuvonta. Määräyksiä on vuosittain annettu siinä määrin kuin valtion tulo- ja menoarviossa on voitu osoittaa tähän toimintaan varoja kunnalle maksettavaa valtionosuutta varten. Valtionosuutta saavia kuluttajaneuvojan virkoja on nykyisin 60 ja toiminta ulottuu runsaaseen kahteen kolmasosaan maan väestöstä ja runsaaseen yhteen kolmasosaan maan kunnista. Valtiolle aiheutuvat kustannukset valtionosuudesta kuluttajaneuvonnan järjestämiseen kunnissa olivat vuonna 1987 noin 3,3 miljoonaa markkaa. Vuoden 1988 tulo- ja menoarviossa on näihin menoihin osoitettu 3 475 000 markkaa.

Kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetussa laissa ja sen nojalla annetussa

asetuksessa (608/78) on säädetty valtionosuuden maksamisperusteista. Valtionosuutta on suoritettu perustamis- ja käyttökustannuksiin kunnan kantokykyluokan mukaan, jolloin valtionosuudet ovat vaihdelleet 25-70 prosenttia kustannuksista. Asetuksessa on yksityiskohtaisesti määritelty, mitkä ovat sellaisia perustamis- ja käyttökustannuksia, jotka oikeuttavat valtionosuuteen. Valtionosuudesta suoritetaan ennakkoa neljännesvuosittain. Lopullinen valtionosuus määritellään lopputilityksen perusteella. Käytännössä nämä säännökset ovat johtaneet yksityiskohtaiseen ja pikkutarkkaan käsittelyyn valtionosuuksia määriteltäessä.

Valtionosuuden piirissä oleva kunnallinen kuluttajaneuvonta ulottuu nykyisellään vain osaan kuntia. Asukasluvultaan suurissa kunnissa ja suurilla yhteistoiminta-alueilla ovat voimavarat riittämättömät. Jos järjestelmä olisi kattava ja valtionosuutta myönnettäisiin niiden perusteiden mukaisesti, jotka on määritelty valtioneuvoston päätöksessä kunnallista kuluttajaneuvontaa varten myönnettävän valtionosuuden perusteista (630/78), muodostuisivat kunnallisen kuluttajaneuvonnan valtiolle aiheuttamat kokonaiskustannukset 9,3 miljoonaksi markaksi.

Nyt esillä olevan uudistuksen toteuttaminen yksinkertaistaa kuluttajaneuvonnan valtionosuuksien myöntämisen ja maksamisen menettelyjä. Kun tämä kuntien lakisääteisen toiminnan kehittäminen koko maan kattavaksi on kuitenkin vielä kesken ja samalla ilmenee tarvetta kehittää ja laajentaa toimintaa suurimmilla paikkakunnilla ja yhteistoiminta-alueilla, on samalla todettava, että kunnallisesta kuluttajaneuvonnan piirin laajentamisesta ja toimintamuotojen kehittämismahdollisuuksista on voitava varmistautua myös valtionosuusjärjestelmän uudistamisen jälkeen. Tarvittaessa on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin, jotta maan eri kuntien asukkaat voidaan kohtuullisen ajan kuluessa saada tasa-arvoiseen asemaan kuluttajaneuvonnan osalta.

9 §. Tässä pykälässä on nykyisin keskeiset säännökset kunnalliseen kuluttajaneuvontaan suoritettavan valtionosuuden perusteista. Kun näistä valtionosuuksista säädettäisiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavassa laissa, on pykälää tarpeen muuttaa sillä tavoin, että siihen sisällytetään vain viittaus kyseiseen lakiin.

10 §. Kun valtionosuus kuluttajaneuvonnan järjestämiseen suoritettaisiin osana kuntien

yleistä valtionosuutta, kävisivät esillä olevan pykälän säännökset niistä yleisistä perusteista, minkä laajuudesta kuluttajaneuvonnasta aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan valtionosuutta, tarpeettomiksi. Kunnallisen kuluttajaneuvonnan kehittämistä koskevassa suunnittelussa on kuitenkin tarkoitus jatkossakin soveltaa samoja periaatteita kuin nyt esillä olevan muutoksen johdosta kumottavassa valtioneuvoston päätöksessä kunnallista kuluttajaneuvontaa varten myönnettävän valtionosuuden perusteista on katsottu perustelluiksi siltä osin, millaista väestöpohjaa edellytetään kuluttajaneuvojan toimialueelta.

1.8. Laki valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa

Yleistä: Kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettava laki edellyttää myös valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annetun lain muuttamista. Yleisen valtionosuuden piiriin on tarkoitus saattaa elinkeinoasiamiesten palkkausta koskevat ja eräät muut lakiin perustuvat määrärahat. Koska uudistus edellyttää olennaisia muutoksia lakiin valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen, on tarkoituksenmukaista säätää elinkeinoasiamiesten valtionavustuksesta kokonaan uusi laki ja kumota vanha.

1 §. Pykälässä säädetään kunnan tehtävä elinkeinojen edistämistoiminnassa. Velvollisuutta elinkeinoasiamiehen viran perustamiseen ei ole tarkoituksenmukaista luoda, koska tällä hetkellä vastaavia tehtäviä hoidetaan monin eri järjestelyin. Useassa kunnassa on perustettu kunnan omistama yhtiö, joka hoitaa vastaavia tehtäviä kuin elinkeinoasiamiehet. Varsinkin pienissä kunnissa kunnanjohtajat hoitavat tyypillisesti elinkeinoasiamiehelle kuuluvia tehtäviä oman toimensa ohessa.

Voimassa olevan lain 2 §, jossa määritellään elinkeinoasiamiehen asema ja tehtävät, 4 §, jossa säädetään palkkaetujen perusteista sekä 5 §, jossa säädetään sivutoimisen tai elinkeinoasiamiehen tehtäviä yhdistelmävirvana tai -toimena hoitavan elinkeinoasiamiehen aiheuttamien kustannuksien valtionosuudesta tai -avustuksesta, eivät ole uudessa laissa enää tarkoituksenmukaisia.

2 §. Pykälässä säädetään valtionosuuksien ja

-avustusten suorittamisesta, ja se tekee voimassa olevan lain 3 ja 6 §:t tarpeettomiksi.

3 §. Pykälä sisältää voimaantulosäännöksen.

1.9. Rakennuslaki

Yleistä: Kunnille suoritetaan valtionosuuksia rakennuslain 115 §:n 1 momentin nojalla rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Valtionosuuden rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin suorittaa kunnalle lääninhallitus yhtenä eränä sen jälkeen, kun kartoitus on asianmukaisesti hyväksytty. Valtionosuuden määrä lasketaan vuosittain vahvistettavan keskimääräisen hehtaarikustannuksen perusteella. Keskimääräisen hehtaarikustannuksen vahvistaa ympäristöministeriö. Valtionosuutta suoritetaan vuosittain noin 50 kunnalle, ja määrärahaa on ollut käytettävissä noin 6 miljoonaa markkaa.

Kunnille suoritetaan valtionosuuksia rakennuslain 137 §:n nojalla rakentamisen neuvonnan ja valvonnan kustannuksiin. Rakentamisen neuvonnan ja valvonnan kustannuksiin suoritetaan kunnalle, joka ei ole kaupunki, 50 prosenttia yhden tai enintään kahden rakennustarkastajan palkkauksesta sekä matkakustannuksista ja päivärahoista aiheutuneista menoista. Valtionosuuden suorittaa lääninhallitus neljänä ennakkoeränä ja lopullisena korvauksena. Uusia valtionosuuteen oikeuttavia rakennustarkastajan virkoja saa perustaa vain valtion tulo- ja menoarvion rajoissa. Valtionosuutta on maksettu vuonna 1987 noin 26 miljoonaa markkaa yhteensä noin 380 rakennustarkastajan osalta.

Seutukaavaliitoille suoritetaan lain 24 §:n 1 momentin mukaan lähinnä seutukaavan laatimiseksi valtionosuutta. Valtionosuuden vuosittainen muutos on määritelty lain 24 §:n 2 momentissa, minkä perusteella määräraha on valtion tulo- ja menoarviossa aina erikseen määrätty. Nykyisin se on noin 20 miljoonaa markkaa. Seutukaavaliitot saavat nykyisin yli 3/4 tuloistaan suoraan jäsenkunniltaan. Valtionosuuden jakaminen eri seutukaavaliittojen kesken tapahtuu laskennallisesti jäsenkuntien asukasluvun, kielisuhteiden, maapinta-alan ja vakiotekijän avulla. Ympäristöministeriö maksaa 24 a §:n mukaan valtionosuuden seutukaavaliitoille neljännesvuosittain. Määrärahaa lain 24 b §:n mukaista lisättyä valtionosuutta var-

ten seutukaavaliitoille ei viime vuosina ole sisältynyt valtion tulo- ja menoarvioon. Vaikka seutukaavaliittojen valtionosuutta koskeva järjestelmä on hallinnollisesti yksinkertainen, saatutetaan tiettyjä hallinnollisia etuja ottamalla nämäkin valtionosuudet uuden järjestelmän piiriin.

Harkinnanvaraisia valtionavustuksia koskevat rakennuslain 32 a ja 69 §:n säännökset yleis- ja asemakaavan laatimisesta ja alueiden lunastamisesta tai muusta hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin ja 115 §:n 3 momentin säännökset rakennuskaavan laatimisesta ja maastoon merkitsemisestä sekä alueiden lunastamisesta tai muusta hankkimisesta aiheutuneisiin kustannuksiin eivät ole olleet voimassa kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain (1077/77) voimassa ollessa.

24 §. Aikaisemmin seutukaavoituksesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettiin valtionosuutta seutukaavaliitoille. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että seutukaavatehtäviin myönnettäisiin valtionosuutta kunnille ja valtionosuudet määräytyisivät kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavan lain perusteella.

24 a §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska yleisten valtionosuuksien ja yleisten rahoitusavustusten määräytymisestä ja maksamisesta säädetään kyseisessä laissa.

24 b §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska kyseinen määräraha on tarkoitus sisällyttää harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen.

32 a § ja 69 §. Pykälät ehdotetaan kumottaviksi tarpeettomina, koska kyseiset määrärahat on tarkoitus sisällyttää nykyiseen tapaan harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen. Säännöstä ei ole sovellettu kuntien yleisistä rahoitusavustuksista annetun lain voimassa ollessa.

115 ja 137 §. Kun rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta sekä rakentamisen neuvonnasta ja valvonnasta aiheutuneisiin kustannuksiin myönnettävistä valtionosuuksista säädettäisiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavassa laissa, pykälä on tarpeen muuttaa sillä tavoin, että niihin sisällytetään vain viittaukset kyseiseen lakiin.

1.10. Asumistukilaki

Yleistä: Asumistukea koskevien asioiden hoitamisesta kunnille suoritettavasta korvauksesta on säännöksiä asumistukilain 17 ja 18 §:ssä sekä asumistukiasetuksen 10 §:ssä.

Asumistukilain 17 §:n mukaan kunnalle suoritetaan valtion varoista korvauksena asumistukea koskevien asioiden hoidosta asetuksella säädettävä määrä kustakin kunnan tekemästä päätöksestä, jolla on myönnetty asumistukea tai tarkistettu tuen määrää. Korvauksen määrä on saman lainkohdan mukaan säädettävä sel-laiseksi, että se vastaa asumistukiasia-ain käsittelemisestä aiheutuvia keskimääräisiä todellisia kustannuksia lukuun ottamatta lautakunnan jäsenille suoritettavia palkkioita ja korvauksia.

Asumistukilain 18 §:n mukaan korvaukset maksetaan kunnalle neljännesvuosittain jälki-käteän.

Asumistukiasetuksen 10 §:ssä on korvauksen määräksi säädetty 100 markkaa myönteistä päätöstä kohden.

17 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kunta ei enää saisi asumistukiasioiden hoitamisesta korvausta myönteisten tukipäätösten lukumäärän perusteella, vaan korvaus maksettaisiin yleisenä valtionosuutena kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavan lain mukaisesti.

18 §. Asumistukiasioiden hoitamisesta suoritettavien korvausten maksamista koskeva sää-nös ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

1.11. Laki maatalousyrittäjän lomituspalveluista

Yleistä: Lain 23 §:n 1 momentin nojalla lain mukaisista lomituspalveluista aiheutuvat tarpeelliset käyttökustannukset suoritetaan kunnalle valtion varoista. Lomituspalveluilla tarkoitetaan lomittajan järjestämistä maatalousyrittäjän vuosiloman, sijaisavun ja viikkovapaan ajaksi. Valtion suorittaman korvauksen suuruus määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan. Lain täytäntöönpanosta aiheutuviin hallintomenoihin suoritetaan lain 24 §:n 1 momentin nojalla kunnalle valtionosuutta kunnan kantokäylyökan perusteella 31-64 prosenttia.

Lain täytäntöönpanosta kunnalle aiheutuviin hallintomenoihin on tarkoitus suorittaa valtionosuutta siten, kuin ehdotetussa laissa kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä ra-

hoitusavustuksista säädettäisiin. Maatalousyrittäjän lomituspalveluista annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan hallintomenoihin suoritettavan valtionosuuden muutoksen edellyttämät tarkistukset.

Lomituspalveluista aiheutuvien käyttökustannusten suorittamiseen ei ehdoteta muutoksia. Kustannusten jaottelu lomituspalveluista aiheutuviin käyttökustannuksiin ja lain täytäntöönpanosta aiheutuviin hallintomenoihin säilyisi ennallaan, ja näitä kahta kustannusten ryhmää koskisivat eri säännökset. Lomituspalveluista aiheutuvista käyttökustannuksista merkittävimpiä ovat lomittajien palkkauksesta aiheutuvat menot. Lomituspalveluiden hallintoa koskevat säännökset ja määräykset jäisivät nykyiselleen.

24 §. Kunnan tehtävänä on huolehtia vuosiloma-, viikkovapaa- ja sijaisaputoiminnan järjestämisestä niitä maatalousyrittäjiä varten, joiden toiminta tapahtuu pääasiassa kunnan alueella. Kunnassa tulee olla lomituspalveluista aiheutuvia tehtäviä varten lomautakunta. Jos kunnassa on vain vähäinen määrä laissa tarkoitettuja maatalousyrittäjiä, kunnanvaltuusto voi päättää, että tehtävistä huolehtii muu lautakunta tai kunnanhallitus. Kunnassa tulee olla lomautakunnan sihteerin virka, joka voi olla myös sivuvirka tai yhdistetty kunnan muuhun virkaan. Kahdella kunnalla voi olla yhteinen lomautakunnan sihteerin virka. Jos lomautakunnan tehtävien määrä on vähäinen, voidaan sihteerin tehtävät virkaa perustamatta liittää kunnan muun viranhaltijan tehtäviin. Sosiaali- ja terveysministeriö on lain 14 §:n 2 momentin nojalla vahvistanut yleiset perusteet sihteerin virkojen perustamiselle. Kunnan tulee laatia sosiaalihallitukselle sen lain 15 §:n nojalla antamien ohjeiden mukainen selvitys vuosiloma-, sijaisapu- ja viikkovapaatoiminnan järjestämisestä kunnassa.

Lain 24 §:n 1 momentin mukaan hallintomenoina pidetään lomautakunnan alaisen sihteerin palkkaamisesta aiheutuvia henkilöstömenoja sekä muita lain mukaisesta hallinnosta aiheutuvia käyttökustannuksia. Uuden viran perustamisesta aiheutuviin lisäkustannuksiin voidaan pykälän 2 momentin mukaan suorittaa valtionosuutta valtion tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa. Käyttökustannuksina pidetään pykälän 3 momentin mukaan myös lomautakunnan jäsenille maksettavia palkkioita ja muita korvauksia sekä maksujen perinnästä kunnalle aiheutuneita menoja.

Ehdotetussa valtionosuusjärjestelmässä ei hallintomenojen erittely valtionosuuden suorittamista koskevan säännöksen yhteydessä ole enää tarpeen. Kunta järjestäisi edelleen lomituspalveluiden hallinnon palveluiden tarpeen ja laajuuden mukaan. Lisäksi kuntaa velvoittaisivat vastaisuudessa lain ja sen nojalla maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun asetuksen (46/86) erityiset säännökset hallinnosta sekä sosiaali- ja terveysministeriön lain 14 §:n nojalla vahvistamat perusteet lomautakunnan sihteerin virkojen perustamisesta.

25, 27 ja 28 §. Säännöksiä käyttökustannusten tarpeellisuutta koskevista sosiaalihallituksen ohjeista, määrärahojen myöntämisestä, maksamisesta ja tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamisesta sekä varojen käyttöä koskevasta tilityksestä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että säännökset koskisivat vain lain 23 §:ssä tarkoitettuja, lomituspalveluista aiheutuvia käyttökustannuksia. Yksityiskohtaisen tilityksenmenettelyn poistumisen vuoksi hallintomenojen tarpeellisuudesta ei enää annettaisi keskusviraston ohjeita. Hallintomenoihin suoritettavaa valtionosuutta koskeva menettely määräytyisi niin kuin ehdotetussa laissa kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista säädettäisiin.

30 §. Säännös ehdotetaan rajattavaksi siten, että se koskisi oikaisumenettelyä lain 23 §:ssä tarkoitettuja, lomituspalveluista aiheutuvia käyttökustannuksia koskevissa asioissa. Hallintomenoihin sovellettaisiin ehdotettuun lakiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sisältyviä muutoksenhakusäännöksiä.

1.12. Laki pienyrittäjien vuosilomarahasta

Yleistä: Lain 12 §:n 1 momentin nojalla valtio suorittaa kunnalle pienyrittäjille lain mukaan maksetut vuosilomarahat. Pykälän 2 momentin nojalla lain täytäntöönpanosta aiheutuviin hallintomenoihin suoritetaan kunnalle valtionosuutta kunnan kantokykyluokan perusteella 31-64 prosenttia.

Lain täytäntöönpanosta aiheutuviin hallintomenoihin on tarkoitus suorittaa valtionosuutta siten, kuin annettavassa laissa kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista säädettäisiin. Pienyrittäjän vuosilomarahasta annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi ainoastaan valtionosuuden muutoksen edellyt-

tämät tarkistukset. Maksettujen vuosilomarahojen suorittamista kunnalle ei ehdoteta muutettavaksi. Myös hallintoa koskevat säännökset jäisivät ennalleen.

Kunnan tehtävänä on huolehtia vuosilomarahen suorittamisesta niille yrittäjille, joilla on kunnassa väestökirjalaisissa (141/69) tarkoitettu kotipaikka. Kunnassa huolehtii näistä tehtävistä maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain mukainen lomautakunta tai sitä vastaava muu kunnallinen toimielin. Viimeksi mainitun lain säännökset lomautakunnasta ja sen sihteeristä vaikuttavat välillisesti myös pienyrittäjän vuosilomarahen suorittamisen järjestelyyn. Kunnan on pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain 10 §:n nojalla laadittava sosiaalihallitukselle sen antamien ohjeiden mukaan selvitys toiminnan järjestämisestä kunnassa.

12 §. Lain 12 §:n 2 momentin mukaan hallintomenoina pidetään lomautakunnan sihteerin palkkaamisesta aiheutuvia henkilöstömenoja sekä muita lain mukaisesta hallinnosta aiheutuvia tarpeellisia käyttökustannuksia. Käyttökustannuksina pidetään myös lomautakunnan jäsenille maksettavia palkkioita ja muita korvauksia.

Ehdotetussa valtionosuusjärjestelmässä ei hallintomenojen erittely valtionosuuden suorittamista koskevan säännöksen yhteydessä ole enää tarpeen. Kunta järjestäisi hallinnon niissä rajoissa, jotka toiminnan laajuus sekä lain ja sen nojalla pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun asetuksen (450/77) säännökset asettavat. Yksityiskohtaisen tilityksenmenettelyn poistumisen vuoksi hallintomenojen tarpeellisuudesta ei myöskään enää annettaisi keskusviraston ohjeita.

13 ja 14 §. Säännöksiä määrärahojen myöntämisestä, maksamisesta, tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamisesta sekä varojen käyttöä koskevasta tilityksestä ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että ne koskisivat vain lain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua, valtion kunnalle vuosilomarahojen maksamista varten suoritettavaa korvausta. Hallintomenoihin suoritettavaa valtionosuutta koskeva menettely määräytyisi niin kuin annettavassa laissa kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista säädettäisiin.

20 §. Säännös ehdotetaan rajattavaksi siten, että se koskisi oikaisumenettelyä lain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuosilomarahojen suorittamista kunnalle koskevassa asiassa. Hal-

lintomenoihin suoritettavaan valtionosuuteen sovellettaisiin annettavaan lakiin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista sisältyviä muutoksenhakusäännöksiä.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettavan lain 3 §:n 2 momentin mukaan yleisen valtionosuuden vahvistamisessa otetaan huomioon kuntien palveluksessa olevan henkilöstön keskimääräisten palkkausmenojen ja yleisen hintatason muutokset, mistä säädetään asetuksella.

Järjestelmään sisällytettyjen nyt erillään myönnettävien valtionosuuksien ja avustusten maksamiseen ynnä muihin sellaisiin menettelytapoihin liittyvistä asioista on säädetty asianomaisten erityislakien perusteella annetuissa

asetuksissa tai alemmanasteisissa säännöksissä. Nämä tullaan antamaan uudelleen siten muutettuina kuin uusi valtionosuusjärjestelmä edellyttää.

3. Voimaantulo

Lakiehdotukseen sisältyy osana yleisten rahoitusavustusten, verotulojen täydennyksen ja harkinnanvaraisen avustuksen vakinaistaminen. Näitä säätelevä laki on voimassa vuoden 1988 loppuun. Yleisiä valtionosuuksia ja yleisiä rahoitusavustuksia koskeva lainsäädäntö ehdotetaan saatettavaksi voimaan vuoden 1989 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleinen valtionosuus ja yleiset rahoitusavustukset

Kunnalle myönnetään yleistä valtionosuutta sellaisten laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen, joihin myönnettävistä valtionosuuksista ja -avustuksista on asianomaisessa laissa näin säädetty.

Kunnalle myönnetään yleisinä rahoitusavustuksina verotulojen täydennystä ja valtion tulo- ja menoarvion rajoissa harkinnanvaraista avustusta siten kuin tässä laissa säädetään.

Muilla kuin opetus- ja sivistystoimen tai sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäväalueilla käyttöön otettavat valtionosuudet kunnille sisällytetään valtion tulo- ja menoarviossa kuntien yleistä valtionosuutta varten otettavaan määrärahaan noudattaen, mitä 3 §:n 1 momentissa säädetään.

2 §

Yleinen valtionosuus

Kunta saa varainhoitovuotta edeltävän vuo-

den (*vahvistamisvuosi*) henkikirjoitettua asukasta kohti yleisenä valtionosuutena määrän, joka saadaan kertomalla vahvistettu yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä kunnan kantokykyluokan mukaisella kertomella. Kertoimet ovat seuraavat:

Kantokykyluokka	Kerroin
1	1.80
2	1.50
3	1.25
4	1.05
5	1.00
6	0.85
7	0.60
8	0.45
9	0.35
10	0.25

Kaksikieliselle kunnalle ja kunnalle, jossa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja palveluja myönnetään myös saamenkielellä, yleinen valtionosuus suoritetaan 10 prosentilla korotettuna.

Kunnalle, jonka asukasluku on kolmen vuoden aikana vahvistamisvuoden alusta lukien alentunut vähintään 3 prosentilla, suoritetaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettu yleinen valtionosuus korotettuna yhtä monella täydellä prosenttiyksiköllä kuin asukasluku on vähentynyt.

3 §

Yleisen valtionosuuden vahvistaminen

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä vahvistetaan kutakin varainhoitovuotta varten asukasta kohti. Tällöin otetaan huomioon 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa laeissa säädettyissä tehtävissä varainhoitovuoden aikana tapahtuvista valtion tulo- ja menoarvioesityksessä määritellyistä toiminnan muutoksista kunnille aiheutuvat arvioitut kustannukset.

Yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää korotetaan tai alennetaan siten, että se perustuu kahdelta kolmasosaltaan varainhoitovuoden aikana tapahtuvaksi arvioituun kuntien palveluksessa olevan virka- ja työsuhteisen henkilöstön keskimääräisten palkkausten muutokseen ja yhdeltä kolmasosaltaan yleiseen hintatason muutokseen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää vahvistettaessa otetaan huomioon ne tarkistukset, jotka on tehty vahvistamisvuotta edeltävän varainhoitovuoden valtionosuuden markkamäärään 4 §:n nojalla.

4 §

Yleisen valtionosuuden tarkistaminen

Jos 7 §:n 2 momentin mukaisissa neuvotteluissa todetaan, että 3 §:n 1 momentissa arvioitut kustannukset poikkeavat yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän vahvistamisen perusteena käytetyistä arvioista tai valtion viranomaiset varainhoitovuoden aikana ovat antaneet kunnille niitä sitovia hallinnollisia määräyksiä, joista aiheutuvia kustannuksia ei ole otettu huomioon vahvistettaessa 3 §:n 1 momentin mukaisesti keskimääräistä markkamäärää ja poikkeamien todetaan johtuneen valtion viranomaisten toimenpiteistä, keskimääräistä markkamäärää tarkistetaan vastaavasti.

Jos yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä on vahvistettu 3 §:n 2 momentissa mainituilta osiltaan pienempänä tai suu-

rempana kuin varainhoitovuoden jälkeen tarkistamisajankohtana todettu kehitys on ollut, tarkistetaan markkamäärää palkkausmenojen ja hintatason muutosta vastaavasti.

5 §

Verotulojen täydennys

Verotulojen täydennystä myönnetään kunnalle, jonka veroäyrimäärä asukasta kohti alittaa sille sen asukastiheyden perusteella määräytyvän tasoitusrajan.

Tasoitusraja on 80 prosenttia kaikkien kuntien asukaskohtaisesta veroäyrimäärien keskiarvosta kunnilla, joissa asukkaita maaneliökilometriä kohti (*asukastiheys*) on alle 1.0 tai jotka ovat saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/81) 9 §:n 1 momentissa mainittuja saaristokuntia. Tasoitusraja on 76 prosenttia kunnilla, joissa asukastiheys on 1.0—1.9, ja 73 prosenttia kunnilla, joissa asukastiheys on 2.0—6.9. Muilla kunnilla tasoitusraja on 70 prosenttia.

Verotulojen täydennys lasketaan kertomalla tasoitusrajan ja kunnan asukasta kohti lasketun veroäyrimäärän erotus kuntien veroäyrimäärillä painotetulla keskimääräisellä veroäyrin hinnalla ja kunnan henkikirjoitetun asukasluvun määrällä siltä vuodelta, jonka tuloihin verotus kohdistuu.

6 §

Harkinnanvarainen avustus

Harkinnanvaraista avustusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuksellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Taloudellisen tuen tarpeeseen vaikuttavina seikkoina otetaan huomioon myös paikalliset erityisolosuhteet ja 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa laeissa säädettyjen tehtävien kunnallistaloudelle aiheuttama erityinen rasitus.

7 §

Neuvotteluvaikeus

Ennen kuin sisäasiainministeriö tekee esityksen seuraavaa varainhoitovuotta koskevaksi ehdotukseksi yleisen valtionosuuden määrärahasi valtion tulo- ja menoarvioon, sen on neuvoteltava asianomaisten ministeriöiden ja kuntien keskusjärjestöjen kanssa sen totea-

miseksi, miten 1 §:n 1 momentin mukaisista tehtävistä aiheutuvat kustannukset kehittyvät.

Sisäasiainministeriön on neuvoteltava 4 §:n mukaisesta tarkistuksesta kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

8 §

Norminantoa koskevat säännökset

Asianomaisen valtion viranomaisen tulee selvittää 1 §:n 1 momentin piiriin kuuluvia tehtäviä koskevista sitovista hallinnollisista määräyksistä kunnille aiheutuvat taloudelliset vaikutukset ja neuvotella sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön ja kuntien keskusjärjestöjen kanssa hyvissä ajoin ennen määräyksen antamista.

9 §

Menettelysäännökset

Valtioneuvosto vahvistaa yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän vahvistamisvuoden lokakuun loppuun mennessä.

Valtioneuvosto tarkistaa yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän varainhoitovuotta seuraavan vuoden lokakuun loppuun mennessä.

Sisäasiainministeriö myöntää yleisen valtionosuuden hakemuksetta.

Sisäasiainministeriö myöntää verotulojen täydennyksen hakemuksetta vuosittain maaliskuun loppuun mennessä ja se suoritetaan kunnalle viimeistään kesäkuun loppuun mennessä.

Harkinnanvaraista avustusta kunnan on haettava elokuun loppuun mennessä. Avustuksen myöntää sisäasiainministeriön esityksestä valtioneuvosto vuosittain vuoden loppuun mennessä.

Verotulojen täydennys ja harkinnanvarainen avustus myönnetään kunnalle täysin tuhansin markoin.

10 §

Suhde kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin

Sisäasiainministeriö maksaa yleisen valtionosuuden kunnalle kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 18 §:n 1 momentin mukaisesti. Yleisen valtionosuuden loppuerä maksetaan yleisen valtionosuuden keskimääräisen markkamäärän

tarkistamista seuraavan suorituksen yhteydessä.

Yleisen valtionosuuden palauttamiseen valtiolle sovelletaan 1 momentissa mainitun lain 21 §:ää.

Verotulojen täydennykseen ja harkinnanvaraiseen avustukseen sovelletaan 1 momentissa mainitun lain 31 ja 32 §:ää.

11 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta 9 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettuihin yleistä valtionosuutta ja verotulojen täydennystä koskeviin sisäasiainministeriön päätöksiin on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa säädetään oikaisumenettelystä.

Edellä 9 §:n 5 momentissa tarkoitettuun harkinnanvaraista rahoitusavustusta koskevaan valtioneuvoston päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

12 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

14 §

Siirtymäsäännökset

Valtion viranomaisen on 8 §:ssä säädetyllä tavalla yhden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta uudistettava sellaiset kunnille sitoviksi tarkoitetut lakia tai asetusta taikka valtioneuvoston päätöstä alemmanasteiset hallinnolliset määräykset, jotka edelleen ovat voimassa. Jos määräyksiä ei uudisteta, ne katsotaan kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta rauenneiksi.

Yleisen valtionosuuden keskimääräinen markkamäärä henkikirjoitettua asukasta kohti on vuonna 1989 115 markkaa. Markkamäärää tarkistetaan 4 §:n 2 momentin mukaisesti.

Jos tämän lain voimaantulosta aiheutuu kunnalle olennaista kunnallistaloudellista raskautta, otetaan se huomioon myönnettäessä kunnalle 6 §:n mukaista harkinnanvaraista avustusta lain voimaantulosta lukien kolmen vuoden ajan.

Tämän lain voimaantuloa edeltäneinä vuosina syntyneisiin 1 §:n 1 momentin piiriin kuuluvien tehtävien kustannuksiin myönnetään valtionosuutta ja -avustusta ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti. Rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin suoritetaan kuitenkin valtionosuutta ennen tämän lain voimaantuloa olleiden säännösten mukaisesti, mikäli työ on tullut asian-

mukaisesti hyväksytyksi tämän lain voimaantulovuoden loppuun mennessä.

Poiketen siitä, mitä 4 momentissa on säädetty, maksetaan kunnalle valtion tulo- ja menoarvioon otettavan määrärahan rajoissa tämän lain voimaantuloa edeltäneinä vuosina syntyneisiin kustannuksiin kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avutuksista annetun lain (560/75) mukaiset valtionosuudet tämän lain voimaantulovuonna ja kahtena sitä seuraavana vuotena ja kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain (670/78) mukaiset valtionosuudet tämän lain voimaantulovuonna ja sitä seuraavana vuotena.

2.

Laki

yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yleisestä oikeusaputoiminnasta 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (88/73) 23—26 ja 26 a §,

sellaisina kuin niistä ovat, 24 § osittain muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla (976/81) ja 26 a § viimeksi mainitussa laissa,

muutetaan 1 §:n 1 momentti ja 22 §, näistä 22 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla, sekä

lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Yleisiä säännöksiä

1 §

Kunnan on harjoitettava yleistä oikeusaputoimintaa, jolla tarkoitetaan tässä laissa kunnan toimesta tapahtuvaa tarpeellisen oikeusavun antamista henkilöille, jotka huomioon ottaen heidän tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuutensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat seikat eivät vaikeuksitta kykene itse hankkimaan asiantuntevaa apua oikeudellisissa asioissa.

3 §

Jos kunnat eivät pääse sopimukseen yleisen oikeusaputoiminnan harjoittamisesta, oikeusministeriö voi kuntia kuultuaan velvoittaa kaksi kuntaa tai useamman kunnan yhdessä harjoittamaan yleistä oikeusaputoimintaa sekä määrätä tarvittaessa myös niistä ehdoista, joilla toimintaa harjoitetaan.

Valtionavustus

22 §

Kunnille myönnetään yleisen oikeusaputoiminnan järjestämiseen valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Kunnan, joka ei lain voimaantullessa harjoita yleistä oikeusaputoimintaa, on lain voimaantulovuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä ryhdyttävä sitä harjoittamaan.

Myönnettäessä valtionapua lain voimaantuloa edeltäneinä vuosina harjoitettua yleistä oikeusaputoimintaa varten sovelletaan tämän lain 22 §:ää ja tällä lailla kumottuja 23—26 ja 26 a §:ää sellaisina kuin ne olivat ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki

kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetun lain (560/75) 4 § ja 7 §:n 3 momentti, näistä 7 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (929/81), sekä

muutetaan 1 ja 3 §, näistä 1 § sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1136/83), näin kuuluviksi:

1 §

Kunnalle suoritetaan palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/75) 6 §:ssä tarkoitetun aluehälytyskeskuksen perustamiskustannuksiin seuraava valtionosuus:

Kunnan kantokyläluokka	Valtionosuus prosenttia kustannuksista
1	75
2	60
3	50
4	40
5	35
6	30
7	25
8	20
9	15
10	10

3 §

Kunnalle suoritetaan palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa tarkoitetusta palo- ja pelastustoimesta aiheutuviin käyttökustannuksiin, lukuun ottamatta lain 39 §:ssä säädettyjä korvauksia, valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa on säädetty, kunnalle suoritetaan valtionosuutta tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa aluehälytyskeskusten ja kunnan muun palo- ja pelastustoimen hoidon kannalta tarpeellisen kaluston hankinnasta aiheutuviin huomattaviin kustannuksiin 1 §:ssä säädetyn asteikon mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

4.

Laki

maatalouslautakunnista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Jokaisessa kunnassa tulee olla maatalouslautakunta tai, milloin sen tehtävät olisivat vähäiset, jokin muu lautakunnan tehtävistä huolehtiva toimielin siten kuin kunnanvaltuusto asiasta päättää.

2 §

Maatalouslautakunnan tehtävänä on:

1) seurata maatilatalouden sekä maatalojen rakenteen kehitystä toimialueellaan ja tehdä niitä koskevia aloitteita ja esityksiä;

2) antaa valtion ja toisten kuntien viranomaisille virka-apua, lausuntoja ja selvityksiä; sekä

3) hoitaa muut sen suoritettaviksi säädettyt ja määrättyt tehtävät.

Maatalouslautakunnan tai vastaavan toimielimen toimintaa valvovat maatilahallitus ja maatalouspiiri.

3 §

Maatalouslautakunnasta tai vastaavasta toimielimestä sekä sen puheenjohtajasta ja muista

jäsenistä on voimassa, jollei tässä laissa ole toisin säädetty, mitä kunnallisista lautakunnista ja kunnallisista luottamushenkilöistä on säädetty.

Kunnat voivat ottaa joko itse tai yhteisesti pää- tai sivuvirkkaisia maataloussihteerejä. Virka voidaan yhdistää kunnan muuhun virkaan. Virka voi niin ikään olla kahden tai useamman kunnan yhteinen.

Maatalouslautakunnan tai vastaavan toimielimen puheenjohtajalle taikka maataloussihteerille voidaan lautakunnan tai vastaavan toimielimen johtosäännöllä antaa ratkaistavaksi lautakunnalle kuuluvia muitakin kuin kunnallislain (953/76) 71 §:n 2 momentissa tarkoitettuja asioita. Asetuksella voidaan säätää hankittavaksi lausunto maatalouslautakunnan tai vastaavan toimielimen sijasta sen puheenjohtajalta tai maataloussihteeriltä.

4 §

Maatalouslautakunnan tai vastaavan toimielimen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla maatilahallitukseen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Valituskirja voidaan sanotun määräajan kuluessa toimittaa myös maatalouslautakunnalle tai vastaavalle

toimielimelle, jonka tällöin on lausuntonsa ohella lähetettävä se maatilahallitukselle.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei sovelleta, jos laissa tai asetuksessa on säädetty muutoksenhausta toisin tai kielletty muutoksenhaku.

5 §

Maatalouslautakunnan tai vastaavan toimielimen toiminnan järjestämiseen myönnetään kunnille valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

6 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan säätää myös maatalouslautakunnan puheenjohtajan ja jäsenien sekä sihteerien kelpoisuusvaatimuksista ja esteellisyydestä.

7 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , ja sillä kumotaan maatalouslautakunnista 27 päivänä tammikuuta 1971 annettu laki (87/71) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

5.

Laki

maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta 27 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain (88/71) 7 § sekä

lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

7 §

Tässä laissa tarkoitettujen jatkuvasti toistuvien tehtävien hoitamisesta kunnalle aiheutuvista menoista suoritetaan kunnalle korvausta sen mukaan kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annettussa laissa (/) on säädetty, kuitenkin niin, että tämän lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suoritetaan kunnalle korvausta valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti. Satunnaisista tehtävistä voidaan tulo- ja

menoarvion rajoissa suorittaa kunnalle kohtuullinen lisäkorvaus sen mukaan kuin valtioneuvosto erikseen määrää.

8 a §

Mitä tässä laissa on säädetty kunnallisesta maatalouslautakunnasta koskee myös muuta lautakunnan tehtävistä huolehtivaa toimielintä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

6.

Laki**kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnalle suoritettavasta katumaksusta 31 päivänä elokuuta 1978 annetun lain 14 ja 15 § ja 22 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 14 ja 15 § 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (946/79) ja 22 a §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (1063/86), sekä

muutetaan 7 §:n 3 momentti sekä 13 ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 3 momentti mainituissa 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa, 13 § osittain muutettuna mainitulla 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla ja 23 § 23 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (570/82), seuraavasti:

7 §

Katumaksuprosenttia laskettaessa otetaan kadun rakentamisesta ja kunnossapidosta aiheutuneina kustannuksina huomioon 36 prosenttia kunnalle katumaksun vahvistamista välittömästi edeltäneinä kolmena kalenterivuotena aiheutuneiden mainittujen kustannusten keskiarvosta. Jos kadun rakentamisesta aiheutuneet kustannukset ovat jonakin edellä mainittuina kolmena vuotena olleet poikkeuksellisen suuret, voidaan enintään puolet tällaisena vuotena syntyneistä kustannuksista siirtää lisättäviksi sanottuihin kustannuksiin välittömästi seuraavien kolmen vuoden aikana.

Valtionosuudet

13 §

Kunnille myönnetään valtionosuutta katujen kunnossapitoon siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Voimaantulo- ja siirtymissäännökset

23 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella. Tarkempia ohjeita lain soveltamisesta antaa tarvittaessa ympäristöministeriö.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

7.

Laki**kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun lain (39/78) 10 § sekä

muutetaan 9 § näin kuuluvaksi:

9 §

Kunnalle myönnetään kuluttajaneuvonnan järjestämisestä valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

8.

Laki**valtionavustuksesta elinkeinojen edistämiseen kunnissa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kunnan tulee huolehtia alueellaan elinkeinojen edistämistoimintaan kuuluvista tehtävistä. Näitä tehtäviä varten kunnassa tulee olla elinkeinoasiamiehen virka tai näiden tehtävien hoitaminen tulee järjestää muulla tavoin.

2 §

Kunnille myönnetään 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen valtionosuutta siten kuin

kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

3 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 ja sillä kumotaan valtionavustuksesta kuntien elinkeinoasiamiesten palkkaukseen annettu laki (159/75) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

9.

Laki**rakennuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä elokuuta 1958 annetun rakennuslain 24 a, 24 b, 32 a ja 69 §, sellaisina kuin ne ovat, 24 a ja 24 b § 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (922/81), 32 a § 9 päivänä elokuuta 1968 annetussa laissa (493/68) ja 69 § 5 päivänä elokuuta 1977 annetussa laissa (609/77), sekä

muutetaan 24, 115 ja 137 §,

sellaisina kuin ne ovat, 24 § mainituissa 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa, 115 § muutettuna mainitulla 5 päivänä elokuuta 1977 annetulla lailla ja 16 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (998/83) sekä 137 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1960, 31 päivänä joulukuuta 1975 ja 29 päivänä joulukuuta 1983 annetuilla laeilla (536/60, 1081/75 ja 1108/83), näin kuuluviksi:

24 §

Tässä laissa tarkoitettuihin seutukaavoitus-tehtäviin myönnetään kunnille valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

115 §

Rakennuskaava-alueen mittaamiseen ja kar-toittamiseen myönnetään kunnille valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtion-

osuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista an-netussa laissa (/) on säädetty.

137 §

Rakentamisen neuvonnan ja valvonnan jär-jestämiseen myönnetään kunnille valtionosuut-ta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa lais-sa (/) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

10.

Laki**asumistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain 18 §, sellaisena kuin se on 27 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (421/76), sekä *muutetaan* 17 §, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, näin kuuluvaksi:

17 §

Kunnille myönnetään valtionosuutta asumistukea koskevien asioiden hoitamiseen siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11.

Laki**maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjän lomituspalveluista 4 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (2/85) 24, 25, 27 ja 28 § ja 30 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

24 §

Tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuvan hallinnon järjestämiseen myönnetään kunnalle valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

25 §

Sosiaalihallitus voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin lomituspalveluista aiheutuvia käyttökustannuksia on kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kanalta tarpeellisina.

27 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sovelletaan määrärahojen myöntämiseen, lomituspalveluista aiheutuviin käyttökustannuksiin ja määrärahojen maksamiseen sekä tilityksen nojalla suoritetavan määrän maksamiseen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on valtionosuudesta

käyttökustannuksiin säädetty. Tällöin valtion asianomaisena viranomaisena toimii lääninhallitus.

28 §

Kunnan on toimitettava vuosittain sosiaalihallituksen määräämään ajankohtaan mennessä lääninhallitukselle tilitys lomituspalveluista aiheutuviin käyttökustannuksiin kunnan käytettäväksi myönnettyjen varojen käytöstä.

30 §

Jollei tästä laista muuta johdu, noudatetaan valtion ja kunnan välisessä, lomituspalveluista aiheutuvia käyttökustannuksia koskevassa oikaisumenettelyssä, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki**pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan pienyrittäjän vuosilomarahasta 27 päivänä toukokuuta 1977 annetun lain (408/77) 12 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1052/83), sekä

muutetaan 12 §:n 2 momentti, 13 ja 14 § ja 20 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentti mainitussa 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa, 13 § 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetussa laissa (603/87) ja 14 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

12 §

— — — — —
Tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuvan hallinnon järjestämiseen myönnetään kunnalle valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

13 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sovelletaan määrärahojen myöntämiseen kunnan käytettäväksi vuosilomarahojen maksamista varten ja määrärahojen maksamiseen sekä tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamiseen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty. Tällöin valtion asianomaisena viranomaisena toimii lääninhallitus.

14 §

Kunnan on vuosittain toimitettava sosiaalihuollituksen määräämään ajankohtaan mennessä lääninhallitukselle tilitys vuosilomarahojen maksamista varten kunnan käytettäväksi myönnettyjen varojen käytöstä.

20 §

Jollei tästä laista muuta johdu, noudatetaan valtion ja kunnan välisessä, vuosilomarahojen suorittamista kunnalle koskevassa oikaisumennettelyssä, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on säädetty.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 19 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Jarmo Rantanen*

2.

Laki**yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yleisestä oikeusaputoiminnasta 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (88/73) 23—26 ja 26 a §,

sellaisina kuin niistä ovat, 24 § osittain muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla (976/81) ja 26 a § viimeksi mainitussa laissa,

muutetaan 1 §:n 1 momentti ja 22 §, näistä 22 § sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1981 annetulla lailla, sekä

lisätään 3 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**Yleisiä säännöksiä*

1 §

Kunta voi harjoittaa yleistä oikeusaputoimintaa, jolla tarkoitetaan tässä laissa kunnan toimesta tapahtuvaa tarpeellisen oikeusavun antamista henkilöille, jotka huomioon ottaen heidän tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuutensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat seikat eivät vaikeuksitta kykene itse hankkimaan asiantuntevaa apua oikeudellisissa asioissaan.

Yleisiä säännöksiä

1 §

Kunnan on harjoitettava yleistä oikeusaputoimintaa, jolla tarkoitetaan tässä laissa kunnan toimesta tapahtuvaa tarpeellisen oikeusavun antamista henkilöille, jotka huomioon ottaen heidän tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuutensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat seikat eivät vaikeuksitta kykene itse hankkimaan asiantuntevaa apua oikeudellisissa asioissa.

3 §

Jos kunnat eivät pääse sopimukseen yleisen oikeusaputoiminnan harjoittamisesta oikeusministeriö voi kuntia kuultuaan velvoittaa kaksi kuntaa tai useamman kunnan yhdessä harjoittamaan yleistä oikeusaputoimintaa sekä määrätä tarvittaessa myös niistä ehdoista, joilla toimintaa harjoitetaan.

Valtionavustus

22 §

Yleisestä oikeusaputoiminnasta aiheutuviin todellisiin oikeusministeriön tarpeelliseksi harjoittamiseen käyttömenoihin annetaan valtionavustusta kuntakohtaisesti yleisen kuntien kantokykyluokituksen mukaan seuraavasti:

Valtionavustus

22 §

Kunnille myönnetään yleisen oikeusaputoiminnan järjestämiseen valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kantokyky- luokka	valtionavustus prosentteina
1	75
2	70
3	65
4	60
5	55
6	50
7	45
8	40
9	35
10	30

Heikossa taloudellisessa asemassa olevalle kunnalle voidaan antaa harkinnan mukaan ylimääräistä avustusta.

Valtionavustuksen perusteena olevia menoja laskettaessa vähennetään kokonaismenoista oikeusapua saaneelta tai toiselta kunnalta tämän lain nojalla perityt korvaukset sekä kunnalle oikeusaputoimiston henkilökuntaan kuuluvan virkaholhoojan ja oikeusavustajan toiminnan johdosta tulleet palkkiot ja korvaukset.

Uuden henkilöstön palkkauksesta ja tällaisen henkilöstön muista palvelussuhteen ehdoista aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionavustusta valtion tulo- ja menoarviossa asetetun enimmäismäärän rajoissa. Valtioneuvosto vahvistaa perusteet sille, kuinka monta valtionavustukseen oikeuttavaa virkaa yleisessä oikeusaputoimistossa voi olla.

23 §

Milloin kunnat ovat tehneet sopimuksen yleisen oikeusaputoimintansa antamisesta jonkin niistä hoidettavaksi, katsotaan valtionavustusta määrättäessä yleisestä oikeusaputoiminnasta aiheutuvien kustannusten jakautuvan kuntien kesken oikeusministeriön hyväksymässä sopimuksessa määrättyjen perusteiden mukaan.

(23 § kumotaan)

24 §

Tämän lain mukaiseen valtionavustukseen oikeuttavat käyttömenot ovat seuraavat:

(24 § kumotaan)

1) henkilökunnan palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista aiheutuvat kustannukset sekä palkkauksen perusteella kunnalliselle eläkelaitokselle suoritettut maksuosuudet,

2) lakisääteiset palkkauksen perusteella työnantajalle määrättyt maksut,

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3) omien rakennusten ja huoneistojen vuokra-arvot valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti,

4) vuokratuista huoneistoista maksetut vuokrat,

5) lämmityksestä ja valaistuksesta sekä siivouksesta aiheutuneet menot,

6) käsikirjaston perustamisesta ja täydentämisestä aiheutuneet menot,

7) matkakustannusten korvaukset,

8) posti-, puhelin- ja muut välttämättömät toimistomenot, mukaan lukien asiakkaan puolesta maksuttomassa oikeudenkäynnissä suoritettut tarpeelliset kulut,

9) toiselle kunnalle ja asianajajalle tämän lain nojalla suoritettut korvaukset,

10) irtaimen omaisuuden hankkimisesta aiheutuneet menot sekä

11) oikeusapulautakunan hallinnosta aiheutuneet menot.

Milloin edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle henkilökunnalle suoritetaan palkkaa yli valtion vastaavien palkkojen tai annetaan muita lisäetuja, voidaan valtionavustus palkkausten osalta osittain tai kokonaan evätä.

25 §

Valtionavustuksen myöntää ja maksaa hakemuksesta oikeusministeriö vuosittain jälkikäteen.

(25 § kumotaan)

Valtionavustuksesta voidaan kuitenkin myöntää ja maksaa ennakkona neljännesvuosittain enintään neljäsosa edelliseltä vuodelta lasketun valtionavustuksen kokonaismäärästä. Oikeusaputoiminnan ensimmäisenä toimintavuonna määrätään valtionavustuksen ennakkoarvion mukaan.

26 §

Kunta voidaan oikeusministeriön päätöksellä määrätä palauttamaan saamansa valtionavustus tai osa siitä valtiolle takaisin 6 prosentin vuotuisine korkoineen sen kuukauden alusta lukien, jona valtionavustus on ennakkona tai loppueränä maksettu.

(26 § kumotaan)

1) jos avustuksen tai ennakon suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja,

2) jos tilien tarkastuksen yhteydessä tai muutoin käy selville, että valtionavustus on suoritettu perusteettomasti,

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

3) jos havaitaan, ettei kunnan harjoittama yleinen oikeusaputoiminta ole muutoin täyttänyt tässä laissa säädettyjä vaatimuksia tai

4) jos valtionavustuksen suorittamiseen liittyviä ehtoja ei ole noudatettu.

Valtionavustusta ei ole määrättävä palautettavaksi, milloin se asianhaarat huomioon ottaen olisi kohtuutonta.

26 a §

Oikeusministeriö voi alentaa valtionavustusta tahi lakkauttaa valtionavustuksen suorittamisen, jos yleisen oikeusaputoimiston toimialue ei täytä 2 §:n 2 momentissa säädettyjä edellytyksiä eikä kunta ole oikeusministeriön asettamaan määräaikaan mennessä esittänyt 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua, säädetty edellytykset täyttävää suunnitelmaa yleisen oikeusaputoiminnan uudelleenjärjestämiseksi.

(26 a § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Kunnan, joka ei lain voimaantullessa harjoita yleistä oikeusaputoimintaa, on lain voimaantuloavuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä ryhdyttävä sitä harjoittamaan.

Myönnettäessä valtionapua lain voimaantuloa edeltäneinä vuosina harjoitettua yleistä oikeusaputoimintaa varten sovelletaan tämän lain 22 §:ää ja tällä lailla kumottuja 23—26 ja 26 a §:ää sellaisina kuin ne olivat ennen tämän lain voimaantuloa.

3.

Laki

kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnille palo- ja pelastustoimen kustannuksiin suoritettavista valtionosuuksista ja -avustuksista 4 päivänä heinäkuuta 1975 annetun lain (560/75) 4 § ja 7 §:n 3 momentti, näistä 7 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (929/81), sekä

muutetaan 1 ja 3 §, näistä 1 § sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1136/83), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Kunnalle suoritetaan palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/75) 6 §:ssä tarkoitetun aluehälytyskeskuksen perustamis- ja käyttökustannuksiin seuraava valtionosuus:

1 §

Kunnalle suoritetaan palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/75) 6 §:ssä tarkoitetun aluehälytyskeskuksen perustamiskustannuksiin seuraava valtionosuus:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Kunnan kantokyläluokka	Valtionosuus prosenttia kustannuksista
1	75
2	60
3	50
4	40
5	35
6	30
7	25
8	20
9	15
10	10

3 §

Kunnalle suoritetaan palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa tarkoitettua kunnan palo- ja pelastustoimesta aiheutuviin käyttökustannuksiin, lukuun ottamatta lain 39 §:ssä säädettyjä korvauksia, valtionosuutta edellä 1 §:ssä säädetyn asteikon mukaisesti.

4 §

Kunnalle voidaan tulo- ja menoarvion puitteissa myöntää 1 ja 3 §:ssä säädetyn valtionosuuden lisäksi harkinnan mukaan valtion avustusta, milloin tätä on erityisestä syystä pidettävä tarpeellisenä.

Kunnan kantokyläluokka	Valtionosuus prosenttia kustannuksista
1	75
2	60
3	50
4	40
5	35
6	30
7	25
8	20
9	15
10	10

3 §

Kunnalle suoritetaan palo- ja pelastustoimesta annetussa laissa tarkoitettua palo- ja pelastustoimesta aiheutuviin käyttökustannuksiin, lukuun ottamatta lain 39 §:ssä säädettyjä korvauksia, valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa on säädetty, kunnalle suoritetaan valtionosuutta tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa aluehälytyskeskusten ja kunnan muun palo- ja pelastustoimen hoidon kannalta tarpeellisen kaluston hankinnasta aiheutuviin huomattaviin kustannuksiin 1 §:ssä säädetyn asteikon mukaisesti.

(4 § kumotaan)

7 §

Edellä 1 ja 3 §:ssä tarkoitettua valtionosuutta suoritetaan uuden henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin vuosittain valtion tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa.

(3 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

5.

Laki**maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta 27 päivänä tammikuuta 1971
annetun lain (88/71) 7 § sekä
lisätään lakiin uusi 8 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Tässä laissa tarkoitettujen jatkuvasti toistuvien tehtävien hoitamisesta kunnalle aiheutuvista menoista suoritetaan kunnalle korvausta sen mukaan kuin maatalouslautakunnista 27 päivänä tammikuuta 1971 annetun lain (87/71) 9 §:n 1 momentissa on säädetty, kuitenkin niin, että tämän lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suoritetaan kunnalle korvausta valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti. Satunnaisista tehtävistä voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa suorittaa kunnalle kohtuullinen lisäkorvaus sen mukaan kuin valtioneuvosto erikseen määrää.

Ehdotus

7 §

Tässä laissa tarkoitettujen jatkuvasti toistuvien tehtävien hoitamisesta kunnalle aiheutuvista menoista suoritetaan kunnalle korvausta sen mukaan kuin *kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/)* on säädetty, kuitenkin niin, että tämän lain 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa suoritetaan kunnalle korvausta valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti. Satunnaisista tehtävistä voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa suorittaa kunnalle kohtuullinen lisäkorvaus sen mukaan kuin valtioneuvosto erikseen määrää.

8 a §

Mitä tässä laissa on säädetty kunnallisesta maatalouslautakunnasta koskee myös muuta lautakunnan tehtävistä huolehtivaa toimielintä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .*

6.

Laki**kunnalle suoritettavasta katumaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kunnalle suoritettavasta katumaksusta 31 päivänä elokuuta 1978 annetun lain 14 ja 15 § ja 22 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 14 ja 15 § 21 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (946/79) ja 22 a §:n 2 momentti 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa (1063/86), sekä

muutetaan 7 §:n 3 momentti sekä 13 ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat, 7 §:n 3 momentti mainitussa 31 päivänä joulukuuta 1986 annetussa laissa, 13 § osittain muutettuna mainitulla 21 päivänä joulukuuta 1979 annetulla lailla ja 23 § 23 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (570/82), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §

Katumaksuprosenttia laskettaessa otetaan kadun rakentamisesta ja kunnossapidosta aiheutuneina kustannuksina huomioon 40 prosenttia kunnalle katumaksun vahvistamista välittömästi edeltäneinä kolmena kalenterivuotena aiheutuneiden mainittujen kustannusten keskiarvosta *vähennettynä valtionosuudella, jonka kunnan arvioidaan tämän lain 13 §:n nojalla saavan katumaksun määräämisvuotena 40 prosentin osaan kustannuksista. Jos saatu valtionosuus poikkeaa arvioidusta valtionosuudesta, otetaan muutos huomioon seuraavan vuoden katumaksuprosenttia laskettaessa.* Jos kadun rakentamisesta aiheutuneet kustannukset ovat jonakin edellä mainittuina kolmena vuotena olleet poikkeuksellisen suuret, voidaan enintään puolet tällaisena vuotena syntyneistä kustannuksista siirtää lisättäväksi sanottuihin kustannuksiin välittömästi seuraavien kolmen vuoden aikana.

Katumaksuprosenttia laskettaessa otetaan kadun rakentamisesta ja kunnossapidosta aiheutuneina kustannuksina huomioon 36 prosenttia kunnalle katumaksun vahvistamista välittömästi edeltäneinä kolmena kalenterivuotena aiheutuneiden mainittujen kustannusten keskiarvosta. Jos kadun rakentamisesta aiheutuneet kustannukset ovat jonakin edellä mainittuina kolmena vuotena olleet poikkeuksellisen suuret, voidaan enintään puolet tällaisena vuotena syntyneistä kustannuksista siirtää lisättäväksi sanottuihin kustannuksiin välittömästi seuraavien kolmen vuoden aikana.

Valtionosuudet

13 §

Kunnalle suoritetaan valtionosuutta katujen kunnossapitokustannuksiin. Valtionosuuteen oikeuttaviksi kustannuksiksi katsotaan kunnanhallituksen 9 §:n 1 momentin mukaisesti vahvistamat kadun kunnossapitokustannukset. Valtionosuuteen oikeuttavaksi hyväksytään kuitenkin katukilometriä kohden enintään markkamäärä, jonka valtioneuvosto liikenneministeriön esityksestä vahvistaa kysymyksessä olevien koko maan keskimääräisten kunnossapitokustannusten mukaiseksi. Kuntien tulee

Valtionosuudet

13 §

Kunnille myönnetään valtionosuutta katujen kunnossapitoon siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

vuosittain ilmoittaa tie- ja vesirakennushallitukselle katumaksun perusteeksi vahvistetut kunnossapitokustannukset sekä muutkin valtionosuuden määrittämiseksi tarpeelliset tiedot.

Valtionosuutta suoritetaan 1 momentissa tarkoitettuihin kunnossapitokustannuksiin 40 prosentin osalta 40 prosentin mukaan sekä 60 prosentin osalta kuntien kantokykyluokituksesta annetussa laissa (649/85) tarkoitettujen kantokykyluokkien perusteella seuraavasti:

<i>Kunnan kantokykyluokka</i>	<i>Valtionosuus prosentteina</i>
1	24
2	22
3	20
4	18
5	16
6	14
7	12
8	10
9	8
10	6

14 §

Tässä laissa tarkoitetun valtionosuuden myöntää ja maksaa tie- ja vesirakennushallitus sen jälkeen, kun valtioneuvosto on vahvistanut 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän.

(14 § kumotaan)

15 §

Tässä laissa tarkoitetuista valtionosuuksista on soveltuvien osin voimassa, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 §:ssä, 8 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 §:n 2 ja 3 momentissa, 20 §:ssä, 21 §:n 3 momentissa sekä 7 luvussa on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty. Sanoituissa säännöksissä tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena on tämän lain mukaisissa asioissa tie- ja vesirakennushallitus. Muilta osin ei kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain säännöksiä sovelleta tässä laissa tarkoitettuihin valtionosuuksiin.

(15 § kumotaan)

22 a §

*Mikäli kunta päättää jättää katumaksun perimättä, kunnalle ei siltä vuodelta suoriteta valtionosuutta kiinteistönomistajien maksu-
osuuteen.*

(2 mom. kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset*

23 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan tarvittaessa asetuksella. Tarkempia ohjeita lain soveltamisesta antaa tarvittaessa sisäasiainministeriö ja valtionosuuden ja -avustuksen osalta liikenneministeriö.

*Ehdotus**Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset*

23 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella. Tarkempia ohjeita lain soveltamisesta antaa tarvittaessa ympäristöministeriö.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 .

7.

Laki**kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kuluttajaneuvonnan järjestämisestä kunnassa 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun lain (39/78) 10 § sekä

muutetaan 9 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

9 §

Kunnalle, jossa valtioneuvosto on päättänyt aloitettavaksi kuluttajaneuvonnan, suoritetaan asetuksella tarkemmin säädettäviin kuluttajaneuvonnasta aiheutuviin perustamis- ja käyttökustannuksiin valtionosuutta. Uuden henkilöstön palkkauksesta ja tällaisen henkilöstön muista palvelusuhteen ehdoista aiheutuviin käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta kuitenkin vain valtion tulo- ja menoarviossa asetetun enimmäismäärän rajoissa. Kunnan myöntämät avustukset eivät ole valtionosuuteen oikeuttavia menoja.

Edellä tarkoitettuihin perustamis- ja käyttökustannuksiin suoritetaan valtionosuutta seuraavasti:

Ehdotus

9 §

Kunnalle myönnetään kuluttajaneuvonnan järjestämisestä valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Kunnan kantokyläluokka	Valtionosuus prosenttia kustannuksista
1	70
2	65
3	60
4	55
5	50
6	45
7	40
8	35
9	30
10	25

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Valtionosuuden suorittaa elinkeinohallitus kauppa- ja teollisuusministeriön antamien määräysten mukaan.

Valtionosuudesta käyttökustannuksiin maksetaan ennakkoa neljännesvuosittain sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Muutoin on valtionosuudesta voimassa, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) on säädetty.

10 §

Valtioneuvosto voi vahvistaa yleiset perusteet sille, minkä laajuisesta kuluttajaneuvonnasta aiheutuviin kustannuksiin suoritetaan valtionosuutta, ottaen huomioon kunnan asukasmäärä ja muut kuluttajaneuvonnan tarpeen laajuuteen vaikuttavat seikat.

(10 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 _____

9.

Laki**rakennuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 16 päivänä elokuuta 1958 annetun rakennuslain 24 a, 24 b, 32 a ja 69 §, sellaisina kuin ne ovat, 24 a ja 24 b § 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa (922/81), 32 a § 9 päivänä elokuuta 1968 annetussa laissa (493/68) ja 69 § 5 päivänä elokuuta 1977 annetussa laissa (609/77), sekä

muutetaan 24, 115 ja 137 §,

sellaisina kuin ne ovat, 24 § mainitussa 18 päivänä joulukuuta 1981 annetussa laissa, 115 § muutettuna mainitulla 5 päivänä elokuuta 1977 annetulla lailla ja 16 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (998/83) sekä 137 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1960, 31 päivänä joulukuuta 1975 ja 29 päivänä joulukuuta 1983 annetuilla laeilla (536/60, 1081/75 ja 1108/83), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

24 §

Seutukaavaliitolle suoritetaan kalenterivuodelta valtionosuutena työyksikköä kohti puolet määrästä, jonka (sisäasiainministeriö) vuosittain tulo- ja menoarvion rajoissa etukäteen vahvistaa kaikkien seutukaavaliittojen yhteenlaskettujen menojen ja työyksikköjen perusteella.

24 §

Tässä laissa tarkoitettuihin seutukaavoitus-tehtäviin myönnetään kunnille valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja menoja laskettaessa otetaan huomioon toimintavuotta edeltäneen vuoden toimintasuunnitelmien toteuttamisesta aiheutuneet seutukaavan laatimiseksi tarpeelliset menot, yleisen kustannustason arvioitu muuttuminen toimintavuonna, asianomaiselle toimintavuodelle vahvistettuihin toimintasuunnitelmiin perustuva toiminnan tehostuminen, laajentuminen tai supistuminen, taikka muut sellaiset syyt, joiden johdosta menojen arvioidaan toimintavuonna muodostuvan suuremmiksi tai pienemmiksi kuin edellisenä vuonna.

Seutukaavaliiton on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä toimitettava (sisäasiainministeriölle) tiedot seutukaavan laatimiseksi tarpeellisista edellisen toimintavuoden menoista.

Jos seutukaavaliitto ei ole antanut 3 momentissa tarkoitettuja ja muita tarvittavia tietoja sille asetetussa määräajassa, voidaan 1 momentissa tarkoitettua määrää vahvistettaessa tarvittavat laskelmat suorittaa arvioimalla.

Seutukaavaliiton työyksiköt lasketaan seutukaavaliiton jäsenkuntien asukasluvun, seutukaava-alueen kielisuhteiden, seutukaavaliiton maanpinta-alan ja vakiotekijän perusteella. Tarkemmat säännökset työyksiköiden laskemisesta annetaan asetuksella.

24 a §

Edellä 24 §:ssä tarkoitettu valtionosuus maksetaan seutukaavaliitoille neljännesvuosittain yhtä suurina erinä helmi-, touko-, elo- ja marraskuun 20 päivänä tai milloin tämä on lauantai- tai pyhäpäivä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen edellyttäen, että valtionosuuden laskemiseksi tarpeelliset tiedot on saatu.

Edellä 1 momentista poiketen seutukaavaliitoille helmikuussa maksettavana valtionosuuden eränä suoritetaan likimäärin 25 prosenttia siitä määrästä, jonka (sisäasiainministeriö) arvioi seutukaavaliiton vastaavaksi valtionosuudeksi asianomaisena vuonna.

Mikäli 2 momentin mukaisesti arvioitu valtionosuus on suurempi tai pienempi kuin 24 §:n 1 momentin mukaan vahvistettava lopullinen valtionosuus, otetaan muutos huomioon seuraavan valtionosuuden erän suorittamisen yhteydessä.

Valtionosuudesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 5 ja

(24 a § kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 §:ssä, 8 §:n 2 ja 3 momentissa, 21 a ja 22 §:ssä sekä 7 luvussa on valtionosuuksista käyttökustannuksiin säädetty. Mainitun lain 5 §:n 8 kohdan säännöksestä poiketen käyttökustannuksina pidetään kuitenkin seutukaavaliiton osalta myös sanotussa lainkohdassa tarkoitettuja yleisiä hallintokustannuksia. Muilta osin ei kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain säännöksiä sovelleta seutukaavoituksen valtionosuuteen.

24 b §

Tulo- ja menoarvion rajoissa seutukaavaliitoille voidaan antaa lisättyä valtionapua, milloin seutukaavan laatiminen on yleiseltä kannalta erityisen tarpeellista taikka milloin joidenkin jäsenkuntien taloudellinen kantokyky on erityisen heikko.

(24 b § kumotaan)

32 a §

Valtion varoista suoritetaan kaupungille avustusta yleiskaavan laatimisesta ja yleiseen tarkoitukseen käytettävien alueiden lunastamisesta aiheutuvien kustannusten peittämiseen harkinnan mukaan, milloin se kustannusten suuruuden ja kaupungin taloudellisen aseman vuoksi katsotaan tarpeelliseksi.

(32 a § kumotaan)

69 §

Valtion varoista suoritetaan kaupungille avustusta asemakaavan laatimisesta ja alueiden lunastamisesta tai muusta hankkimisesta aiheutuvien kustannusten peittämiseen harkinnan mukaan, milloin se kustannusten suuruuden ja kaupungin taloudellisen aseman vuoksi katsotaan tarpeelliseksi.

(69 § kumotaan)

115 §

Rakennuskaava-alueen mittaamisesta ja kartoittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin suoritetaan kunnalle valtionosuutta ensi- ja uudistuskartoituksen osalta 80 prosenttia ja täydennyskartoituksen osalta 40 prosenttia hehtaaria kohti lasketuista keskimääräisistä kartoituskustannuksista. Ympäristöministeriö vahvistaa vuosittain keskimääräiset kartoituskustannukset hehtaaria kohden valtion tulo- ja menoarvion rajoissa siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Valtionosuudesta on soveltuvin osin voimassa, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtion-

115 §

Rakennuskaava-alueen mittaamiseen ja kartoittamiseen myönnetään kunnille valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

osuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on valtionosuuksista käyttökustannuksiin säädetty. Muilta osin ei sanotun lain säännöksiä sovelleta.

Rakennuskaavan laatimisesta ja maastoon merkitsemisestä sekä alueiden lunastamisesta tai muusta hankkimisesta aiheutuneiden kustannusten peittämiseen (maalais)kunnalle suoritetaan valtion varoista avustusta harkinnan mukaan, milloin se kustannusten suuruuden ja kunnan taloudellisen aseman vuoksi katsotaan tarpeelliseksi.

137 §

Maalaiskunnalle suoritetaan asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden mukaan valtionapuna rakentamisen neuvonnan ja valvonnan kustannuksiin 50 sadalta yhden tai enintään kahden rakennustarkastajan palkkauksesta sekä matkakustannuksista ja päivärahoista aiheutuneista menoista.

Valtionosuudesta maksetaan ennakkoa neljännesvuosittain viimeistään helmi-, touko-, elo- ja marraskuun 20 päivänä tai, milloin tämä on lauantai- tai pyhäpäivä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtionosuutta suoritetaan uuden henkilöstön palkkaamisesta aiheutuviin menoihin valtion tulo- ja menoarviossa määrätyissä rajoissa.

137 §

Rakentamisen neuvonnan ja valvonnan järjestämiseen myönnetään kunnille valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 19 .

10.

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain 18 §, sellaisena kuin se on 27 päivänä toukokuuta 1976 annetussa laissa (421/76), sekä muutetaan 17 §, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku

Korvaus kunnalle

17 §

Kunnalle suoritetaan valtion varoista korvauksena asumistukea koskevien asioiden hoi-

6 luku

Korvaus kunnalle

17 §

Kunnille myönnetään valtionosuutta asumistukea koskevien asioiden hoitamiseen siten

Voimassa oleva laki

tamisesta asetuksella säädettävä määrä kustakin kunnan tekemästä päätöksestä, jolla on myönnetty asumistukea tai tarkistettu tuen määrää lukuunottamatta 19, 20 ja 21 §:ssä tarkoitettuja päätöksiä. Korvauksen määrä on säädettävä sellaiseksi, että se vastaa asumistukiasiain käsittelystä aiheutuvia keskimääräisiä todellisia kustannuksia lukuunottamatta lautakunnan jäsenille suoritettavia palkkioita ja korvauksia. Korvauksen määrä voidaan säätää eri suuruisiksi asumistukea koskevien asioiden hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin vaikuttavien olosuhteiden eroavuuksien mukaan.

18 §

Edellä 17 §:ssä mainitut korvaukset maksetaan kunnalle neljännesvuosittain jälkikäteen.

Ehdotus

kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

(18 § kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

11.

Laki**maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjän lomituspalveluista 4 päivänä tammikuuta 1985 annetun lain (2/85) 24, 25, 27 ja 28 § ja 30 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

24 §

Tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuviin hallintomenoihin suoritetaan kunnalle valtionosuus kunnan kantokykyluokan perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) valtionosuusasteikon mukaisesti. *Hallintomenoina pidetään lomalautakunnan alaisen sihteerin palkkaamisesta aiheutuvia henkilöstömenoja sekä muita tämän lain mukaisesta hallinnosta aiheutuvia käyttökustannuksia.*

Uuden viran perustamisesta aiheutuviin lisäkustannuksiin voidaan suorittaa valtionosuutta valtion tulo- ja menoarviossa päätetyissä rajoissa.

Ehdotus

24 §

Tämän lain täytäntöönpanosta *aiheutuvan hallinnon järjestämiseen myönnetään kunnalle valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Edellä 1 momentissa tarkoitettuina käyttökustannuksina pidetään niiden kustannusten lisäksi, jotka on mainittu kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 5 §:ssä, lomautakunnan jäsenille maksettavia palkkioita ja muita korvauksia sekä maksujen perinnästä kunnalle aiheutuneita menoja.

25 §

Sosiaalihallitus voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin 23 §:n 2 momentissa ja 24 §:n 3 momentissa tarkoitettuja käyttökustannuksia on kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

27 §

Jollei tästä laista muuta johdu, määrärahojen myöntämiseen, maksamiseen sekä tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamiseen sovelletaan, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty. Tällöin valtion asianomaisena viranomaisena toimii lääninhallitus.

28 §

Kunnan on toimitettava vuosittain sosiaalihallituksen määräämään ajankohtaan mennessä lääninhallitukselle tilitys vuosiloma-, viikkovapaa- ja sijaisaputoimintaan kunnan käytettäväksi myönnettyjen varojen käytöstä.

30 §

Jollei tästä laista muuta johdu, noudatetaan valtion ja kunnan väliseen oikaisumenettelyyn, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on säädetty.

25 §

Sosiaalihallitus voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin *lomituspalveluista aiheutuvia* käyttökustannuksia on kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

27 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sovelletaan määrärahojen myöntämiseen, *lomituspalveluista aiheutuviin käyttökustannuksiin ja määrärahojen* maksamiseen sekä tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamiseen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty. Tällöin valtion asianomaisena viranomaisena toimii lääninhallitus.

28 §

Kunnan on toimitettava vuosittain sosiaalihallituksen määräämään ajankohtaan mennessä lääninhallitukselle tilitys *lomituspalveluista aiheutuviin käyttökustannuksiin kunnan käytettäväksi myönnettyjen varojen* käytöstä.

30 §

Jollei tästä laista muuta johdu, noudatetaan valtion ja kunnan välisessä, *lomituspalveluista aiheutuvia käyttökustannuksia koskevassa oikaisumenettelyssä*, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

12.

Laki

pienyrittäjän vuosilomarahasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan pienyrittäjän vuosilomarahasta 27 päivänä toukokuuta 1977 annetun lain (408/77) 12 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1052/83), sekä

muutetaan 12 §:n 2 momentti, 13 ja 14 § ja 20 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentti mainitussa 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa, 13 § 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetussa laissa (603/87) ja 14 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuviin hallintomenoihin suoritetaan kunnalle valtionosuus kunnan kantokykyluokan perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) valtionosuusasteikon mukaisesti. *Hallintomenoina pidetään lomautakunnan alaisen sihteerin palkkaamisesta aiheutuvia henkilöstömenoja sekä muita tämän lain mukaisesta hallinnosta aiheutuvia käyttökustannuksia.*

Käyttökustannuksina pidetään niiden kustannusten lisäksi, jotka on mainittu kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (33/73) 5 §:ssä, myös lomautakunnan jäsenille maksettavia palkkioita ja muita korvauksia. Käyttökustannusten vähenykseksi luetaan edellä mainitun lain 7 §:n 1 ja 2 momentin mukaiset erät.

Sosiaalihallitus voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin 2 momentissa tarkoitettuja käyttökustannuksia on kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisenä.

13 §

Jollei tästä laista muuta johdu, määrärahojen myöntämiseen ja maksamiseen sekä tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamiseen sovelletaan, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty. Tällöin valtion asianomaisena viranomaisena toimii lääninhallitus.

Tämän lain täytäntöönpanosta aiheutuvan hallinnon järjestämiseen myönnetään kunnalle valtionosuutta siten kuin kuntien yleisestä valtionosuudesta ja yleisistä rahoitusavustuksista annetussa laissa (/) on säädetty.

(3 mom. kumotaan)

(4 mom. kumotaan)

13 §

Jollei tästä laista muuta johdu, sovelletaan määrärahojen myöntämiseen kunnan käytettäväksi vuosilomarahojen maksamista varten ja määrärahojen maksamiseen sekä tilityksen nojalla suoritettavan määrän maksamiseen, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) on valtionosuudesta käyttökustannuksiin säädetty. Tällöin valtion asianomaisena viranomaisena toimii lääninhallitus.

Voimassa oleva laki

14 §

Kunnan on vuosittain toimitettava sosiaalihallituksen määräämään ajankohtaan mennessä lääninhallitukselle tilitys vuosilomarahatointaan kunnan käytettäväksi myönnettyjen varojen käytöstä.

20 §

Jollei tästä laissa muuta johdu, noudatetaan oikaisumenettelyssä mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on säädetty.

— — — — —

Ehdotus

14 §

Kunnan on vuosittain toimitettava sosiaalihallituksen määräämään ajankohtaan mennessä lääninhallitukselle tilitys *vuosilomarahojen maksamista varten* kunnan käytettäväksi myönnettyjen varojen käytöstä.

20 §

Jollei tästä laista muuta johdu, noudatetaan *valtion ja kunnan välisessä, vuosilomarahojen suorittamista kunnalle koskevassa* oikaisumenettelyssä, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 luvussa on säädetty.

— — — — —

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 19 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*

—————

